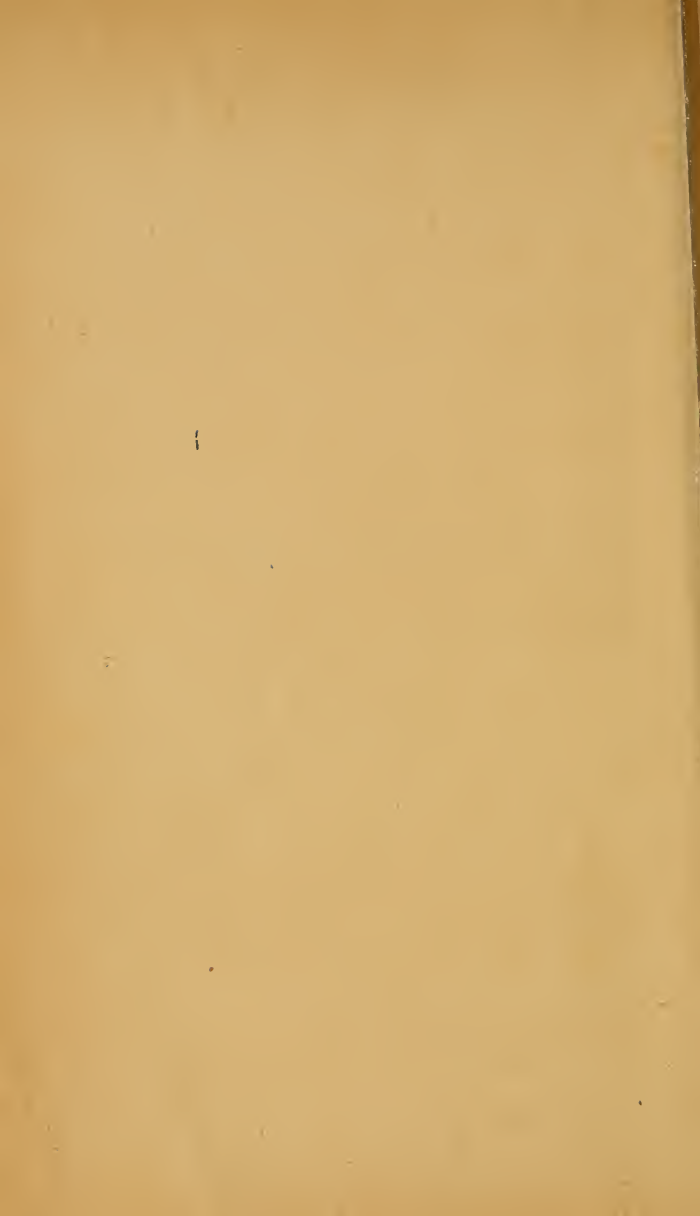

MAISE FATARD
SIEL COR
ES JOVE

Comedia d'Aveli'Artis
y Balaguer

MAI SE FA TARD SI EL COR ES JOVE

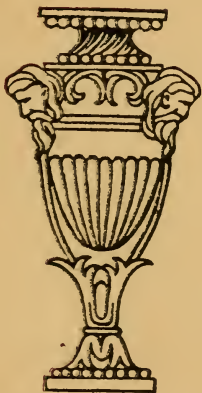

MAI SE FA
TARD SI
EL COR
ES JOVE

Comedia en tres actes d'AVELÍ ARTÍS Y BALAGUER

1869

Barcelona : Bartomeu Baxarías, editor : Passatge Mercader, 10

MCMX

Ningú podrà reimprimir ni traduir
aquesta obra sense permís de l'autor.

La *Sociedad de Autores Españoles*
es l'encarregada de la cobrança dels
drets de representació.

Queda fet el dipòsit que marca la llei.

FIGURES

L'ADRIANA	32 anys
LA MARÍ	28 »
EN GABRIEL	38 »
EN JAUME	34 »
LA BENETA	18 »
EN SENDO	32 »
DON RAMON.	44 »
L'ENRIC PIBERNAT	28 »
EL DOCTOR FARRERES	46 »
LA QUIMETA	26 »
EN QUELÓ	24 »
EN JAUMET	6 »

Aquesta comedia va representarse per primera vegada al Teatre Catalá (Romea), de Barcelona, la nit del 9 de Març 1910, desempenyant les figures, respectivament: donya Emilia Baró, donya Elvira Fremont, don Carles Capdevila, don Enric Guibert, donya Rosa Gotarredona, don Josep Lapera, don Miquel Sirvent, don Carles Delhom, don Lluís Puiggarí, donya Carolina Soto, don Feliu Petit y la nena Pepeta Morer, baix la direcció artística de don Adrià Gual. L'autor estampa ab goig els noms de tots ells en aquesta plana, testimoniado ra de l'agraïment que'ls serve pel séu treball ple de bondat.

LLOC DE L'ACCIÓ

L'acció dels tres actes en que's divideix aquesta obra, passa sempre al mateix lloc: al menjador de l'hisenda de la família Verdaguer, tocant a una viletta dels voltants de Barcelona.

L'estancia es plena de sumptuositat. El paper y els frisos ab que s'han cobert les parets són d'estil modern y tons alegres que's contradiuen quelcom ab l'estructura arquitectònica de la casa, aixecada a principis del sigle passat, remarcantse desseguida que s'ha volgut posar luxe y coqueteria allà on dominen la senzillesa y l'austeritat de linies.

Ocupa gairebé tot el fons una miranda espaiosa que, de cara a Ponent, dóna a jardins, ab vidrieres de cristalls petits y quadrats tapades en sa meitat inferior per elegants *oisillos* y totalment per persianes verdes col·locades a l'exterior.

A l'esquerra de l'actor, ampla porta d'entrada, que comunica ab l'escala. Altres dues portes a la dreta: la del primer terme condueix a habitacions interiors y la del segon a la cuina. Entre aquestes portes una *etagère* cuidadosament arraujada ab figulines y nimietats de dòna de bon gust. A un espai que hi hagi lliure — pot esser al fons, a un troç que quedi de paret al costat de la balconada, — un *buffet*, y al costat de la porta de l'esquerra un *trinchant*. Al centre, voltada de cadires, taula quadrada. Cap al peu de la miranda una tauleta auxiliar voltada de cadires y balancins. Als reconcs, columnes sostenint testos ab plantes. Per les parets quadro s apropiats. Tot aquest mobiliari ha d'esser del mateix estil, modern, elegant, inglesat.

Del sostre, venint a caure sobre la taula, en penja una làmpara elèctrica de bon gust. Damunt la taula un gerro ab flors fresques y cloroses.

ACTE PRIMER

ACTE PRIMER

Són les nou del matí d'un dia de Maig serè y calorós. L'escena està a mitja claror, perquè hi ha closes les persianes del fons, y tot respira pau y armonia.

ESCENA PRIMERA

EN JAUME, LA MARÍ, LA QUIMETA Y EN JAUMET

(En Jaume, ab la taula a mitg parar, acaba de pendre'l xacolata. La Marí sèu davant d'ell, mirantse a la Quimeta y an en Jaumet, que estan més en segon terme, ella volentli posar la corbata y ell, enjogaçat, destorbantla ab gestes y aviciadures).

LA QUIMETA

Estigues quiet, home.

EN JAUMET, *ab cantarella*

Anirem a Sant Magí — y beurem un got de vi!

LA QUIMETA

Mira que't deixo!

EN JAUMET, *com abans*

Sant Isidre està resant—y els bons àngels
van llaurant!

LA MARÍ

Vaja, nen, no siguis tant amoinós!

LA QUIMETA

Sempre fa'l mateix!

LA MARÍ

Això es que vostè'l mal-acostuma.

EN JAUMET, *sense fer cas del que li diuen*
Sant Roc es un sant gloriós—però també es
gloriós el goç!...

EN JAUME

Però d'aont ho treu això?

LA MARÍ

Del Colegi. D'aon vols que ho tregui?

EN JAUME

Això us ensenyen?

EN JAUMET

No, que ho aprenem nosaltres sols.

(La Marí y en Jaume's miren y somriuen).

LA MARÍ

Apa, que la tia t'està esperant.
*(Mentres la Quimeta està fentli el llaç de la cor-
bata, en Jaumet li enganxa al monyo un
paper, y saltant y picant de mans diu):*

EN JAUMET

Ela, ela, porta cua!

EN JAUME, *rient, satisfet*

Diantre de xicot!

LA QUIMETA, *boi sofocada*

Ho veu, senyora, com ne sen pot sortir?

LA MARÍ

Si es un diable!... Vine aquí!

(En Jaumet dóna voltes a la taula y la Quimeta li corre al darrera).

EN JAUMET

Ela! Ela!... No m'agafaras!

LA MARÍ

Jaumet!...

EN JAUME, *aturantlo al passar aprop séu*
Nen! Que'l papà no s'hagi d'enfadar!

EN JAUMET

Jo vui que me la posis tu la corbata!

LA MARÍ

Vine, que te la posarà la mamà!

EN JAUMET, *picant de peus*

No, no y no! El papà!

LA MARÍ

Mira que't confirmaré!

EN JAUMET

Jo vui que me la posi el papà!

EN JAUME

Vaja, vine. *(Va pera ferli el llaç, però no sab com sortirsen y li fa un nus qualsevol).*LA MARÍ, *rient*

Ah, ah, ah! Vine, vine, que tel faré jo.

EN JAUME

Ja està bé, oi, maco?

EN JAUMET

Sí.

LA QUIMETA

Noi, que vas fó!

EN JAUMET, *agafant per la mà an en Jaume*
 Apa, anem.

LA MARÍ

Vine, nen, vine, que la mamà t'arreglarà.

EN JAUMET

La Quimeta, la Quimeta!

LA QUIMETA

Jo crec que faria perdre 'l *senderi* a tot-hom... Vaja, vine. (*El nen s'hi acostava y ella va pera arreglarli el llaç*).

EN JAUMET

Ui, que'm fas mal!

LA QUIMETA

Si no't tocol

EN JAUMET

Ja m'ha tocat l'agulla que'm claves!

LA QUIMETA

Aont es l'agulla, mentider?

EN JAUMET

Vés, vés, no jugo ab tu. Vui que m'arregli la mamà.

LA MARÍ

Que t'agrada que't contemplin! (*Li arregla'l llaç*). Així! (*Ben festosa*): Oh, oh, oh, que es hermós el rei de casa!...

EN JAUMET, *agafant per la mà an en Jaume,*
com abans

Apa, anem, papà.

EN JAUME

No, si jo no vinc.

LA MARÍ

Hi has d'anar ab el Queló.

EN JAUMET, *picant de peus*

Doncs jo ab el Queló no hi vui anarl

EN JAUME, *fent l'enfadat*

Prou comedia, nen!

(*En Jaumet se queda sobtadament silenciós*).

EN JAUMET, *després d'una pausa, sumís,*

Aont es el Queló?

LA QUIMETA

Abaix, que està enganxant.

EN JAUMET

Vols que'l cridi, papà?

EN JAUME

Cridal, vaja.

EN JAUMET, *desde la porta de l'esquerra*

Queló! Queló!

QUELÓ, *desde dintre*

Què vols, nap-buf?

EN JAUMET

Apa, noil

ESCENA II

ELS MATEIXOS, MÉS EN QUELÓ

EN QUELÓ, *a l'entrar, treientse la gorra*

Bon dia y bon'hora.

EN JAUMET

Apa, anem.

LA MARÍ, *al nen*

Un petó a la mamà.

(*El nen li fa*).

EN JAUME

Y an-e mi, no?

EN JAUMET

També. (*Li fa y després diu*): Ai, que'm punxes!

EN JAUME

Però que mentiderot te tornes!

LA MARÍ

Au, y no facis enfadar la tia.

EN QUELÓ

Ni an-e mi.

(*La Quimeta va endreçant lo de la taula*).

EN JAUMET

Però'm deixaras manar l'euga, oi?

EN QUELÓ

No, que he enganxat al *Navarro*!

EN JAUMET

Doncs jo ab el *Navarro* no hi vui venir!

EN QUELÓ

Apa, cançoner.

EN JAUMET

Mossega massa!

EN QUELÓ

Apa,'t dic!

EN JAUMET

Y es massa guit!

LA MARÍ

Nen, no hi tornem!

EN JAUMET, *picant de peus y somicant*

No hi vui anar, no hi vui anar y no hi vui anar!

EN JAUME

Perçè per què?

EN JAUMET

Perquè ab l'escusa de que empaita les mosques ab la cua'm fibla la cara!

EN JAUME

Ho deu fer sense voler.

EN JAUMET

Que no, que ho fa ab intenció!

EN QUELÓ

Vaja, que si no, men vaig sol.

EN JAUMET

Enganxa l'euga!

EN QUELÓ

Está cansada d'ahir.

EN JAUMET, *emmurriat*

Noi, noi, noi!

EN JAUME, *fent l'enfadat*

Vaja, nen, prou n'hi ha! El papà comença a enfadarse!

(El nen para en sec de somicar y comença a caminar pera anarsen, més abans d'arribar a la porta se gira sobtadament, corre cap an en Jaume y diu):

EN JAUMET

T'has enfadat, papà?

EN JAUME

No vui que siguis tant mal creient!

EN JAUMET

No hi tornaré més... Me perdones?

EN JAUME

Si fas bondat, sí.

EN JAUMET

Un petó.

EN JAUME, *fentli*

Apa!

EN JAUMET

Y tu també, mamà.

LA MARÍ, *després de ferli el petó*
Aveiam si seras bon minyó...

EN JAUMET

Passinθο bé.

EN JAUME

Adéu.

EN QUELÓ, *ja a la porta, darrera den Jaumet*
Apa, noi tendre!

ESCENA III

LA MARÍ, EN JAUMET Y LA QUIMETA

LA MARÍ

Aquesta criatura es un diable.

EN JAUME

Massa aviciat!

LA QUIMETA

Però si es tant graciós!

LA MARÍ

M'ha distret quan ha dit que'l *Navarro* li
fibla expressament la cara!

EN JAUME, *rient, satisfet*

Ah, ah, ah!...

LA QUIMETA

Ah, no saben què va fer l'altre dia? Va venir

don Ramon, y mentres seia esperantlo a vostè, va lligarlo pel gec a la cadira.

LA MARÍ Y EN JAUME, *rient*

Ah, ah, ah!...

LA MARÍ

Y un dia a casa'ls papas, que va anar dient a tot el servei que s'esperessin a la sala de rebre per ordre de la mamà, asseguts fins que ella hi anés, que'ls volia fer una advertencia...
(*Una rialla plena no la deixa seguir enraonant.*)

EN JAUME Y LA QUIMETA, *rient*

Ah, ah, ah!...

LA MARÍ

Figúrat, coneixent el gènit de la mamà, la por que tenien aquella gent!

EN JAUME Y LA QUIMETA, *rient*

Ah, ah, ah!...

LA MARÍ

Van estarse allà més de mitja hora sense gosar dirse una paraula.

EN JAUME

Y còm va acabar?

LA MARÍ

Que quan al nen li va semblar bé va fer anar a la mamà a la sala y va trobar a tota aquella gent com si els hi haguessin clayat.

EN JAUME Y LA QUIMETA, *rient*

Ah, ah, ah!...

(*La Quimeta ha anat desembraçant la taula un cop en Jaume s'ha alçat, y entra al segon terme dreta.*)

ESCENA IV

EN JAUME Y LA MARÍ

EN JAUME, *després d'una pausa*

Es extrany que en Ramón encara no sigui aquí.

LA MARÍ

Deu haver pres el segon tren. Li vaig dir que s'arribés a veure la mamà y potser ha esperat anarhi avui mateix.

EN JAUME

Quin dia sen van, tant mateix, els de casa teva?

LA MARÍ

No ho sé. Havien dit que marxarien demà, però com que mai tenen les coses prou a punt.

EN JAUME

Y van a Vernet?

LA MARÍ

Diuen que sí.

EN JAUME

Si tot va com ça, els anirem a donar una sorpresa.

LA MARÍ

De veres?

EN JAUME

Ja sabs que he estat temptat d'anarhi una pila de vegades. Y mai millor que ara, si ells hi són.

LA MARÍ

Jo crec que sí que hi deuran anar. El papà està tant malament!

(Pausa.)

EN JAUME, *per dir alguna cosa*
Sabs qui vaig llegir que s'ha casat?

LA MARÍ

Qui?

EN JAUME

L'Antonieta Martí.

LA MARÍ

Ah, sí? Bé li ha costat prou!

EN JAUME

Ab un tal Robert.

LA MARÍ, *sorpresa*

Ah, no s'ha casat ab en Fabregat?

EN JAUME

No t'ho dic?

LA MARÍ

Tants anys de festejarhi!... Y qui deu esser aquest Robert?

EN JAUME

Jo suposo que deu esser aquell parent dels Olivers del carrer de la Diputació.

LA MARÍ

Qui vols dir?

EN JAUME

Els del costat de càl Planella.

LA MARÍ

Ah, té raó!

EN JAUME

No ho sé del cert, però com que havia sentit parlar d'unes disputes entre ell y en Fabregat, sabs? A més, diu que eren padrins d'ell el senyor Masferrer y en Cuspinera dels cotons, que fa companyia ab son pare...

LA MARÍ

Sí, així es clar que deu esser ell.

EN JAUME

Ha sortit cap a Montserrat.

LA MARÍ, *riallera*

Cursis!

EN JAUME

Y després cap a París.

LA MARÍ, *ponderant, ab ironia*

Noil...

EN JAUME

Ja veuras, el pare de la núvia diu que acaba els diners...

LA MARÍ, *ràpida*

També ho has llegit, això?

EN JAUME

No, dòna... Ell ho va dir al teu papà quan va anarhi pera ferlo de la Junta del Círcul...

LA MARÍ

No ho sabia.

EN JAUME

Sí... Va dir que això anava junt ab l'haver de treure alguna pesseta y que no estava en disposició...

LA MARÍ, *sentint passos per l'esquerra*

Quí hi ha?

ESCENA V

ELS MATEIXOS, MÉS L'ADRIANA, LA BENETA
Y EL DOCTOR FARRERES

(*El doctor Farreres duu parasol. L'Adriana y la Beneta, vestides de tons foscós, ab mante-*

llina, vénen de missa matinal, el devocionari als dits):

EL DOCTOR FARRERES, *entrant precipitadament, acalorat, lo maleix que les noies*

Bon dia tinguin...

EN JAUME, *saludantlo francament*
Ola, senyor doctor!... Ditxosos ulls!

LA MARÍ, *complimentosa, amable*
Oh, quants dies sense veurell...

L'ADRIANA, *sorpresa*
Bé esteu prou tranquils.

EN JAUME
Què hi ha de nou? Per què no hem d'estar-ho de tranquils?

LA BENETA, *a la Mari*
Còm te trobes? Que ja estas millor?

LA MARÍ, *sorpresa*
De què ve preguntar...?

L'ADRIANA
Si hem trobat la tartana y el nen ens ha dit que anaven a câla tia a avisar que tu estaves tant malalta...

EN JAUME, *rient*
Ah, ah, ah!...

LA MARÍ, *també rient*
No sé pas ab qui s'assembla aquest xicot!

EL DOCTOR FARRERES
Si jo passava, depressa, que m'estan esperant al Mas de câl Fonts, y aquestes m'han fet venir cap aquí.

LA BENETA

Es clar! Si ha dit que la Marí estava tant malament!

EN JAUME

Encara no fa cinc minuts que reiem retreient les seves entremaliadures!

L'ADRIANA

Vès quina manera de fer estar ab angunia!

LA MARÍ

Dispensi, doctor, per Déu...

EL DOCTOR FARRERES, *complimentós*
Fugi, dòna!...

LA MARÍ

L'ha fet acalorar, però li asseguro que l'espavilaré.

EL DOCTOR FARRERES

Encara li sembla que no ho es prou d'espavilat, donya Marí?

EN JAUME

Si no l'esperessin, senyor Farreres, li hauria pregat que'ns fes un moment de companyia...

EL DOCTOR FARRERES

Ara no pot esser, Jaume

EN JAUME

No sigui tant car de veure, com a amic. Com a metge ja sab que li perdono.

EL DOCTOR FARRERES, *ràpid y rialler, pera trencar els compliments*

Vaja, estiguin bons...

LA MARÍ

Li torno a demanar que dispensi...

EL DOCTOR FARRERES

Passihobé, passihobé.

EN JAUME

Estigui bo.

(Tots el despedeixen.)

ESCENA VI

LA MARÍ, EN JAUME, L'ADRIANA Y LA BENETA

LA MARÍ

Mireu que es comprometedor aquest xicot!

EN JAUME

Es llest com ell sol!

LA BENETA

Vaia una manera de fernos córrer!

LA MARÍ

Però què us ha dit?

LA BENETA

Poc menos de que t'estaves morint.

EN JAUME, *rient*

Ah, ah, ah!...

L'ADRIANA, *malhumorada*

Encara hi rius, tu!

EN JAUME, *seriós*

Doncs com vols que m'ho prengui?

L'ADRIANA

Això es lo que'l perd an aquest noi!

LA BENETA

Massa contemplacions!

L'ADRIANA

L'avicieu massa y d'aquí ve pendres aquestes llibertats.

EN JAUME, *énfadat*

Si tots fessim com vosaltres, com tu (*a l'Adriana*) sobretot, que no sembla sinó que sigui extrany a la família...

L'ADRIANA

Prou aniria més recte si el portessiu com s'ha de portar una criatura de la seva edat!

EN JAUME, *molestat*

Per què no ten cuides tu?

L'ADRIANA

No hi tinc cap obligació.

EN JAUME

Ni cap afecte no li tens! Ningú diria que us es nebot!

L'ADRIANA

Ni tampoc diria ningú que tu ets germà nostre, de la manera que't portes ab nosaltres!

LA MARÍ, *benvolenta*

Mare de Déu! Deixeu córrer aquestes discussions!

EN JAUME

Fa una pila de dies que sembla que entre nosaltres hi balla'l dimoni.

LA MARÍ

Jaume! Te dic que deixis córrer aquestes discussions!

EN JAUME

Es que ja'm comencen a cansar certes cosetes que passen a casa, y haurem de mirar d'acabarles.

LA MARÍ, *pera acabar la discussió*

Anem, anem, si véns.

EN JAUME

No, no vinc.

LA MARÍ

Anem, te dic.

EN JAUME

Tinc d'esperar a don Ramon.

LA MARÍ

Bé prou que'l veuras!... Sembla mentida que us costi tant poc enfadarvos!

L'ADRIANA, *irònicament*

D'una cosa ve l'altra, Marí.

EN JAUME

Però quina es aquesta cosa que us fa enfilar?

L'ADRIANA

Massa'ns vagarà'l parlarne.

LA MARÍ, *an en Jaume*

Vaja, no hi tornem. Vine a acompanyarme un troç, quant menos. Aveiam si així us passarà als uns y als altres.

EN JAUME

Anem, perquè no sé quin sant me deté!...

LA MARÍ

No sé com sóu!

EN JAUME

Passa.

(Ella sen va per l'esquerra y ell la segueix).

ESCENA VII

L'ADRIANA Y LA BENETA

L'ADRIANA, *gelosa, despitada*

Sempre darrera d'ella, com un goç!

LA BENETA

Tant mateix no't pots aguantar res. Podies esperar que ella no hi fos.

L'ADRIANA

Però qui s'aguanta veientlo tant encegat!

LA BENETA

Sí, però veus? Ells queden tranquils y nosaltres ab la rabieta a dintre.

L'ADRIANA

Un dia o altre passarà al revés.

LA BENETA

Anem, anem a desmudarnos.

(Desapareixen per la primera dreta).

ESCENA VIII

Silenci llarg. Se presenta EN SENDO. Quan no veu ningú a l'escena, crida, y surt, per la cuina, LA QUIMETA.

EN SENDO

Quima!

LA QUIMETA

Olal; ja ets aquí a donar mal temps?

EN SENDO

Còm tens això de l'esmorzar?

LA QUIMETA

Ara deus aixecarte y ja tens gana?

EN SENDO

Que es cap mala cosa menjar y dormir?

LA QUIMETA

Per tu potser no.

EN SENDO

Que't creus que faig com l'Adriana y la Beneta, que podent dormir s'aixequen aviat pera anar a missa matinal?

LA QUIMETA

Ara n'han vingut.

EN SENDO

Massa que les he vistes!

LA QUIMETA

Aveiam si et sentiran!

EN SENDO

Sembla mentida que hi hagi gent de tanta bona fe!... Encara que això de la bona fe es un dir.

LA QUIMETA

Per què ho dius? Perquè van a missa?

EN SENDO

Perxò, perxò.

LA QUIMETA

Ben fet que fan.

EN SENDO

Jo les hagués de donar permís!

LA QUIMETA, *ab intenció*

La senyora Marí també hi va a missa.

EN SENDO

Bé prou que ho sé.

LA QUIMETA, *ab ironia*

Que't sab greu?

EN SENDO

Me sab greu que encara hi hagi tanta llana, ja t'ho diré.

LA QUIMETA

Doncs encara n'hi ha més de la que't penses.

EN SENDO

Prou, noia! Parlem d'una altra cosa... Perquè ara t'hauria de retreure'l vicari nou y no vui molestar a ningú.

LA QUIMETA

Pocasolta!

EN SENDO

Ja't confessa bé? Perquè segons deia ahir *La Campana...*

LA QUIMETA

Aquets paperots te donaran pa.

EN SENDO

No, mel donarà'l senyor rector...

LA QUIMETA

Ell sí que'n dona.

EN SENDO

Un cop cada any, per la Festa Major, y pagant en Jaume o un altre quinto.

LA QUIMETA

No pas aquest any.

EN SENDO

Ah, no?

LA QUIMETA

Aquest any ho paga tot donya Mari.

EN SENDO

Ah, noia, l'has vista avui?

LA QUIMETA

Ja ho crec!

EN SENDO

Ab aquell vestit?

LA QUIMETA

Jo l'he ajudada a vestir!

EN SENDO

Quina sort tens!

(*La Quimeta obre una persiana del fons y entra claror a l'escena. Com si encara veiés la Mari, desde allí respon an en Sendo.*)

LA QUIMETA,

Miratela, encara's veu!... Fa força goig, veritat?

EN SENDO

Jo no sé pas d'aon surten les dònes així!

LA QUIMETA

Es ben guapa!

EN SENDO

Més que tu! Y això que't faig favor perquè no sigui dit que desalabo una germana.

LA QUIMETA

Quin aire té!

EN SENDO

Y aquells ulls tant negres!... (*Pausa curta, durant la qual està de cara al camp*). Ja veus que jo soc un descregut y sé totes les coses d'aquesta vida, oi?... Doncs quan veig a la senyora, gairebé crec allò que diuen de que les criatures vénen del cel. La senyora ho es un troç de cel!

LA QUIMETA

Ho veus, mal creient?

EN SENDO

Bé, però del cel que's veu, entenemnos: del cel serè, ben blau de dia y ben roig a la posta.

LA QUIMETA

Quina diferencia hi va d'ella a l'Adriana y a la Beneta!

EN SENDO

Fuig, no retreguis aquestes coses després de contemplar la senyora!

LA QUIMETA

Y cada dia li tenen més mania!

EN SENDO, *ràpid*

Sabs per què n'hi tenen?

LA QUIMETA

Perquè són unes envejoses.

EN SENDO

Y unes rates de sagristia.

LA QUIMETA

Vaja, ja hi tornem!

EN SENDO

Com que sí! Com que tot el dia són a missa y tot lo que fan ho fan perquè'l rector els ho aconsella.

LA QUIMETA

Fuig, home, fuig! Quí t'ho ha dit?

EN SENDO

M'ho penso.

LA QUIMETA

Vosaltres, mentres pogueu dir mal del rector, ja esteu contents. Vès, ara, qui tel feia retreure.

EN SENDO

La meva consciencia.

LA QUIMETA

Si en tinguessis una engruna de consciencia,
no diries lo que dius.

EN SENDO

Doncs per què ho fan, aveiam!

LA QUIMETA

Perquè la senyora té'l caràcter massa dife-
rent del d'elles.

EN SENDO

Y això està bé?

LA QUIMETA

Ni gota.

EN SENDO

No es de la familia, ella? No es ben casada
ab en Jaume? No va venirhi bé tothom en el
casament? No anaven ben repapades en el
cotxe quan aquells dos van casarse? No van fer
un bon paper en el tec? Y doncs, per què en-
raonen ara? Per què botzinen com unes aves-
pes?

LA QUIMETA

No t'enfadis, home!

EN SENDO

Si quan veig que pel món passen aquestes
coses, faria bofetades ab tothom! Aquí's van
veient uns romancets que no sé pas com s'aca-
baran!

LA QUIMETA

Sí, com vols que s'acabin? La senyora rai,
que es la mestreja!

EN SENDO

Però elles tenen el dret d'estarse aquí.

LA QUIMETA

Deuen tenirlo, aquest dret, mentres no donin mal viure.

EN SENDO

Mentres siguin solteres.

LA QUIMETA

Bé, però si comencessin a mortificar, bé se les deuria poder treure.

EN SENDO

Ab prou feines.

LA QUIMETA

Si tant y tant busquessin el cos...

EN SENDO

Aleshores potser sí que les treurien, però'ls civils.

LA QUIMETA

Què vols que't digui? Trobo que està molt mal disposat.

EN SENDO

Encara no ho sabs lo que ho està .. Si jo enlloc d'esser un trist majordom fos de la familiar... An-e mi se m'encenen les sangs quan veig que dintre les cases no hi ha pau perquè un ha volgut fer y desfer a l'hora de la mort!

LA QUIMETA

Què hi vols fer?

EN SENDO

Que no siguin així, doncs!... (*Cambi ràpid de to*): Es que tindria cor pera dirlesho a la cara, què't penses?

LA QUIMETA

Oh, prou; tu si que...

EN SENDO

Estaria bé que perquè elles no troben qui se n'enamori, ningú que'ls preguntí que fan parades, el séu germà no hagués pogut casarse ab la dòna més guapa d'aquest món!

LA QUIMETA

Sí que ho es, sí!

EN SENDO

Com que an elles les devia venir de nou, això de que al món hi hagi dònes guapes!

LA QUIMETA

Encara'm faras riure!

EN SENDO

Si per lo que's veu, ni a les capses de mistos n'havien vist!

LA QUIMETA

No són tant lletges, perxò!

EN SENDO, *ràpid*

No diguis mentides, que es pecat!

LA QUIMETA

Si et sentien!

EN SENDO

Es que ja he dit tindria cor pera dirleshi a la cara, si se la tapaven!

LA QUIMETA, *rient*

Ah, ah, ah!...

EN SENDO

Si la portaven descoberta y em miraven de tu a tu, no que no'ls ho podria dir... M'escaparia'l riure!

LA QUIMETA

Calla, que vénen.

EN SENDO

Anem, doncs, que'm donaras esmorzar.

LA QUIMETA

Ara sí, que ja te l'has afanyat, calandria!

(*Sen van per la cuina*).

ESCENA IX

L'ADRIANA Y LA BENETA

LA BENETA, *per la primera dreta, seguint a l'Adriana*

No siguis així, Adriana!

L'ADRIANA

Es per demés que insisteixis. L'hi diré allà aont el trobi, y que respongui pera sortir de dubtes.

LA BENETA

Però espérat, dòna...

L'ADRIANA

Encara vols que esperi més? Tot està a la bona de Déu, com si hi hagués intenció expressa de mortificarnos, y et sembla que hem de callar?

LA BENETA

Però si no'n treuras res si li dius d'aquesta manera!

L'ADRIANA

Aquestes coses que les faci a casa seva, a Barcelona, que nosaltres no hi tindrem res a dir... Si ella no té voluntat als seus pares, si es capaç d'arreconar a les golfes els retrats que'ls hi recorden, que ho faci, però no ab els

dels nostres. A casa sels ha de respectar després de morts com sels havia respectat en vidal

LA BENETA

Verge santa! Quins neguits, per l'encegament d'aquest xicot!

L'ADRIANA

Quí es ella per ferho anar tot de dalt a baix, sense consultarho ab ningú?

LA BENETA

Quina mala hora va tenir el pare quan va enviar a Barcelona an aquest noi pera que estudiés!

L'ADRIANA

Si hagués pogut pensarse lo que havia de venirne del séu desitg de ferlo savi!

LA BENETA

Jo no sé quin encís té aquesta dòna que'l pugui dominar d'aquesta manera!

L'ADRIANA

Cap encís. La picardia de les dònes de ciutat.. y com que ell es un troç de pa...

LA BENETA

Calla, que aquí el tens.

ESCENA X

LES MATEIXES, MÉS EN JAUME

EN JAUME, *a l'entrar, per l'esquerra*

Oh, y que veniu bé. Tenia ganes de veureus y perxò he pujat.

L'ADRIANA

Tu diras.

EN JAUME

Vosaltres sóu qui ha de dir què es tot això que passa. Què volen dir aquelles mitges paraules de quan heu arribat... Ara que estem sols, vui aclarirho tot.

L'ADRIANA

Potser caldria més no estarhi de sols, Jaume.

EN JAUME

Es que soc jo qui vui estarhi.

L'ADRIANA, *ab intenció*

Te fa por que ella, la teva dòna...

EN JAUME, *interrompentla*

No'm fa por que ella s'enteri de lo que tingueu per dir, perquè ja sabs que ni ella té cap secret pera mi ni jo'n tinc cap pera ella, entens, Adriana?...

L'ADRIANA

Perxò't deia...

EN JAUME

Però com que jo us conec massa, a vosaltres, perxò vui, abans que ab ella, parlarvos a soles. Digues.

L'ADRIANA

Ja has vist lo que ara ha fet, la Mari, ab els retrats del pare y la mare?

EN JAUME

No.

L'ADRIANA

Oh, ja, ja. Perxò ho fa.

EN JAUME

Què vols dir?

L'ADRIANA

Vés a les golfes y els trobaras arreconats com un mal endreç... En aquesta casa, de lo que era l'alegria dels nostres pares, de lo que a tothora'ns els recordava com si encara estes-sin entre nosaltres, ja no'n queda res.

EN JAUME

Es que tu també tens manies.

L'ADRIANA

Sí, manies, manies meves, y tot ha anat desapareixent a poc a poc pera deixar pas als seus capritxos.

EN JAUME, *començant a molestar-se*

Es ella qui hi mana aquí casa, Adriana.

L'ADRIANA, *perfidiosa*

Però no estaria de més que tingués un xic d'afecció a tot lo nostre.

EN JAUME

Si algú't sentís se pensaria que ella ho llença tot lo de casa!

L'ADRIANA

No ho llença, però ho arrecona a les golfes, que ve a esser lo mateix.

EN JAUME

Ja veuras, Adriana, es tot això lo que volies dirme?... Doncs ten entès que la Marí mana y disposa y lo que ella fa està per ben fet. Y ha d'estarho per tothom, de ben fet, entens?... Per mi, per tu y per la Beneta...

LA BENETA

Per mi sí que ja pot fer y desfer, Jaume. No sentiras pas cap queixa.

EN JAUME

Tu ets una gatamaula. Tu no't queixes, però es pitjor.

LA BENETA

Alabat siga Déu!

EN JAUME *ab gènit*

Alabat siga Corpus, dic jo. No sembla sinó que us heu empenyat en punxarme a tothora, com si us sabés greu la meva tranquil·litat.

L'ADRIANA, *atenuadora*

Precisament ho fem per la teva tranquil·litat, Jaume.

LA BENETA, *com sa germana*

Per la teva y la de tots.

L'ADRIANA, *insidiosament, però ab to melós*

Ja veuras aon la teva dòna te portarà ab el séu luxe y els séus capritxos. Aon te portarà an-e tu y aon portarà la teva casa. Per mi ja veus que no'm puc pas queixar, perquè lo meu està ben segur; però per tu temo, Jaume.

EN JAUME

Això són ganes d'enraonar.

L'ADRIANA

Això es la veritat, que tothom veu menos tu. Si volia fer la senyora, per què's movia de Barcelona? Aquí crida massa l'atenció y tothom té dret a dirhi la seva.

EN JAUME

Tothom té dret a dirhi la seva? Y qui es tothom? Què'n poden dir de la Marí?

LA BENETA, *ràpida*

Que'l nostre carrer Major no es el passeig de Gracia.

EN JAUME

Si vosaltres no anessiu a burxar a l'un y a l'altre y a explicar lo que no teniu dret a retreure, ningú'n parlaria de casa!... Perquè no men parlen an-e mi? Perquè jo no he anat mai a explicarli res an aquest vicari nou que fa vuit dies que es al poble y ja ha posat foc per tot arreu...

L'ADRIANA

Verge santa! Això faltava!

EN JAUME

Ni an el senyor rector, ni an el doctor Farres, ni an el senyor Castells! Perxò no men parlen! Si vosaltres fessiu lo mateix, ningú s'atreviria dir una paraula de lo que no'ls pertany ni gota!

L'ADRIANA

Si, Jaume, sí, prentho d'aquesta manera y aniras bé.

LA BENETA

No escoltis an els que sempre, pels séus consells, havien merescut l'estimació dels pares!

L'ADRIANA, *concentrada*

Y deixa que's vagi disbauxant lo que tant va costarlos de guanyar!

EN JAUME, *ab gènit*

Calla, mala llengua! Què remugues, ara? A què ve dir que gasta lo dels pares? Que no va ajuntar una fortuna a la meva, la Mari?

LA BENETA

Però encara no n'has vist un cèntim.

EN JAUME

Me farieu desesperar!

(Pausa).

L'ADRIANA

Feia molts dies que t'ho volia dir, Jaume, molts dies! Però tenia por d'aquesta defensa que'n fas, que no sembla sinó que t'hagi encegat!

LA BENETA, *atenuadora*

Tu està bé que l'estimis, que perxò t'hi vas casar, però no crec que l'estimació 't privi de veure les coses tal com són.

L'ADRIANA, *com sa germana*

No volem pas que deixis de tenirli la voluntat que li tens, Jaume. Això ja pots pensarho.

LA BENETA

Ja sabs que nosaltres la volem com una germana, a la Marí. Perxò sofrim al veure'l camí que porta.

L'ADRIANA

Me sembla que no fóra per ella cap esforç, canviar un xic de tarannà.

EN JAUME, *no podent resistir més, però sense'l gènit d'abans, com si es comencés a entregar*
Però acabareu d'una vegada?

LA BENETA

Tu ja ho reconeixes que a nosaltres no'ns falta la raó, però no goses confessarho.

L'ADRIANA

Y qui vols que no ho reconegui? Vés comptant el gasto que ha fet desde que viviu aquí, que fa tres mesos, oi?...

EN JAUME, *com si trobés quelcom pera disculpar a la Marí, però tot just apuntantho*

Tres y mitg.

L'ADRIANA

Vaja, doncs, tres y mitg... Ha transformat tota la casa, ha canviat gairebé tot el mobiliari, t'ha fet comprar tres cavalls, y a més a més lo que no's veu...

LA BENETA

Y encâbat d'això, no sabent refrenar el séu caràcter, agradantli tant lluir, que no està gens bé per qui, com ella, li plau tant franquejarse ab tothom, fins ab els moços, que després no li tindran una engruna de respecte.

EN JAUME, *entregantse més*

Ab això potser teniu la vostra mica de raó...

L'ADRIANA

Ahir mateix va donar cinc duros al Queló perquè vagi a festa major a Sant Cugat.

EN JAUME, *ab naturalitat*

Qui t'ho ha dit?

L'ADRIANA

Jo ho vaig veure. No sen va pas amagar.

LA BENETA

Vès si està gens bé això.

L'ADRIANA

Posat la mà al cor y digues aont aniries a parar seguint aquest camí.

EN JAUME, *no sabent què dir, vençut*

Tot s'arreglarà, tot s'arreglarà...

LA BENETA

Mal aniria.

L'ADRIANA, *ab intenció, veientlo convençut*

Jo no vui pas que't pensis que li tinguem cap mena de rencor, a la Marí; nosaltres l'es-

timem com a una germana, ja t'ho hem dit. Perxò crec que tenim dret a fer aquestes reflexions.

LA BENETA, *ab el mateix to que sa germana*
Tu digali, fesli veure de bé a bé tot això.

EN JAUME

Tot s'adoba un dia o altre...

LA BENETA

Dientli ben dit, serà molt que no vulgui atendre la raó.

L'ADRIANA

Es clar.

EN JAUME, *vençut del tot, com si no's veiés ab cor de donar el pas que li aconsellen*

Y si li diguessim entre tots?...

L'ADRIANA, *ràpida*

No, Jaume; això es cosa teva.

EN JAUME

Però voleu dir que no aniria millor que parlant de bé a bé, en família, sense enfadarnos, li fessim veure?

L'ADRIANA

Ningú com tu, a soles ab ella, pot treuren tant de profit...

ESCENA XI

ELS MATEIXOS, MÉS DON RAMON

DON RAMON, *per l'esquerra*

Ola!

LA BENETA

Bon dia tingui.

DON RAMON

Que celebren reunió general?

EN JAUME

Què hi ha de nou? Quines noves duu de Barcelona?

DON RAMON

Ahir vaig poder parlar ab en Pibernat.

EN JAUME

Per fi?

DON RAMON

Per no deixarmel escapar vaig anar a càla Ciutat y vaig trobarli.

EN JAUME

Y què? Què hi ha de nou?

DON RAMON

Val a dir la veritat?

EN JAUME

Vostè dirà.

DON RAMON

Males impressions.

EN JAUME, *botant, enèrgic*

Així estem a l'últim?

DON RAMON

Així.

L'ADRIANA

Això 't faltava!

EN JAUME

Veus? Vostè'n té la culpa?

DON RAMON

Just!

EN JAUME

Sí, perquè s'havia d'haver informat dels punts que aquest home calça com advocat.

DON RAMON

Y quí no's pensa que la seva anomenada ja es una garantia?

EN JAUME

L'anomenada la té perquè es regidor, no pas per esser advocat.

DON RAMON

Y jo què sabia, si em pensava que una cosa feia l'altra? Ara ho he vist, que si no fos regidor, tampoc fóra advocat, o al menos no tindria parroquia.

EN JAUME

Si que'ns ha ben lluit!

L'ADRIANA, *maliciosa*

Veus? No vas voler confiar el plet al senyor Puig perquè es vell, y vès lo que t'ha passat!

LA BENETA

Tant que'l senyor Puig havia fet per casa, que an el pare mai li havia tocat perdrel

DON RAMON

Prou l'hi vaig aconsellar això an el vostre germà; però ell volia un home jove, d'empen-ta, y...

EN JAUME

Si vostè va cuidar-se de buscarlo!

DON RAMON

Però tu mel vas indicar.

EN JAUME

Dientli que abans mirés si el séu saber responia a la seva fama.

RAMON, ràpid

Així en trobariem pocsl (*Ingenuament*): Confessa que an-e tu va ferthi entusiasmar la teva dòna... Per ella tot lo que a Barcelona té nom o està de moda, es lo millor.

L'ADRIANA

Veü? Jo això no l'hi hauria gosat dir...

EN JAUME

Prou n'hi ha! No sembla sinó que tot se torni contra meu!

DON RAMON

Atúrat! Si molesto, callo.

EN JAUME

No, però es que...

DON RAMON

Si hagués sabut que hi ha moros a la costa, ja no hauria enraonat tant. Jo donava una senzilla opinió sense intent de molestar.

LA BENETA

Aquest sí que tot s'ho pren pel cantó que crema...

DON RAMON

Ja veuras, perxò, ell diu que si bé no té moltes confiances, encara no's pot donar per perdut. Ell sols té por perquè diu que'ls arguments de l'hereu Batlló no's poden rebatre tant fàcilment... El seu troç està perjudicat per la desviació del rec.

L'ADRIANA

Això són romanços!

DON RAMON

Què sabs tu? També vols entendre de lleis?

L'ADRIANA

Ell tingués una mica d'influència!

DON RAMON

Bé ho sembla que'n té.

LA BENETA

Deu tenirla ab els municipals.

EN JAUME

Vol fer el favor d'acabar d'una vegada?

DON RAMON

Diu que hi ha una real ordre que sembla dictada expressament pera aquest cas concret y que dóna an en Batlló'l dret indiscutible de ferte cambiar el curs del rec.

L'ADRIANA

Aquesta vegada l'anomenada que'ls Verdaguers tenien de guanyadors de plets anirà tota d'un cop per terra.

EN JAUME

Això es lo que a tu't té amoinada?

L'ADRIANA

Com que es tal com passarà.

EN JAUME

Doncs an-e mi això no'm dóna cap neguit, cap! Si en Batlló té raó, que se li doni com es de llei!

L'ADRIANA

An-e tu si que tan se ten dona que'l nom de casa sen ressentí!

EN JAUME

El nom de casa, el nom de casa! Lo que vosaltres l'estimeu el nom de casa, que ab tot y sentirmho dir centes vegades que aquest plet se perdria, vareu empenyarvos en fermel tirar endavant...

DON RAMON

Bé, no us enfileu, ara...

EN JAUME

Digui, Ramon: està bé que an-e mí sem tiri això a la cara? Quina culpa hi tinc jo en que's perdi, si soc el nét del que va entaularlo per primera vegada? Si jo sempre he dit que'l meu enemic té raó!

L'ADRIANA, *esverada*

No diguis això, Jaume.

EN JAUME

En té, en té!

L'ADRIANA

Si en tingué, l'avi no l'hi hauria negada.

EN JAUME

Sí que l'hi hauria negada! Com que per ell la qüestió era pledejarl... Per ell y pel pare, que sense plets s'haurien mort de tristesa en un recó d'aquesta casa.

L'ADRIANA

Quins disbarats, Déu del cell

DON RAMON

De totes maneres, no hi ha que desesperar...

EN JAUME

No'n fa pocs de dies que m'ho esperava, això!... *(Pausa)*

DON RAMON

Lo trist es que ja s'hi hagin gastat tants diners...

EN JAUME

Què s'ha gastat fins ara?

DON RAMON

Unes divuit mil pessetes.

EN JAUME, *sorprés*

No es possible!

DON RAMON

Però es veritat, aquí està'l mal.

LA BENETA

Verge santa!

DON RAMON

Y lo que seguirà!

EN JAUME

Doncs no's gastarà un cèntim més. Demà baixarà altre cop a Barcelona a dir an en Pi-bernat que vui parlarhi.

DON RAMON

Com vulguis.

EN JAUME

An aquest pas, aont aniriem a parar?

DON RAMON

Feia dies que volia parlarten, mira.

EN JAUME

De què?

DON RAMON

De que ha arribat el moment de parar un xic de compte... Pensa que del baixar sen passa molta via... y...

EN JAUME

Bé, a què ve ara això?

DON RAMON

A que a casa teva's gasta massa y no sé aont aniries a parar, com tu mateix reconeixes.

EN JAUME, *molestat*

Tornemhi?

DON RAMON

No t'ho prenguis així, home. Jo crec que hi tinc dret a fer-te aquestes oportunes reflexions... Soc el teu procurador y procuro per tu. Soc el teu administrador y no faig altra cosa que mirar per la bona marxa dels teus interessos...

EN JAUME

Ramon, d'això ja'n parlarem una altra hora...

DON RAMON

Ah, com vulguis, noi!

EN JAUME

Que porta les liquidacions d'ahir?

DON RAMON

Sí.

EN JAUME

Doncs entri, que les repassarem. (*Sen van per la primera dreta*).

ESCENA XII

L'ADRIANA Y LA BENETA

L'ADRIANA

Sembla que les hi hem cantades!

LA BENETA

Y l'hem^a convençut.

L'ADRIANA

Més val així.

LA BENETA

Ja li convé que s'escarmenti.

L'ADRIANA

A veure quin paper hi farà, ara, aquella presumidal

LA BENETA

Així apendrà de viure... si ell s'atreveix a dirli

L'ADRIANA

Si que l'hi dirà, sí! No l'hi ha de dir!

LA BENETA

Com que sembla que'l té acovardit!

ESCENA XIII

LES MATEIXES, MÉS EN SENDO

EN SENDO, *per la dreta*

Ola, noies.

L'ADRIANA

Ola.

EN SENDO

Ja heu esmorzat?

L'ADRIANA

Sí, a casa la tia. Y tu?

EN SENDO

Jo ara acabo de ferho. (*Encén un cigarro*).
Que ja ha vingut don Ramon?

LA BENETA

Es a l'escriptori ab en Jaume.

EN SENDO

Doncs així men vaig a veurels. (*Entra a la primera dreta*).

ESCENA XIV

L'ADRIANA, LA BENETA Y POC DESPRÉS LA MARÍ

L'ADRIANA

Com m'agradaria sentirlo!

LA BENETA

Calla, que ve ella.

L'ADRIANA, *ab ironia*

Fes pas!

LA MARÍ, *entrant*

Ai, gracies a Déu que soc a casa! Quin desitg en tenia! No's pot anar ab el sol que fa!

L'ADRIANA

Ola.

LA BENETA

Llàstima que no hakis arribat cinc minuts abans.

LA MARÍ

Y això?

LA BENETA

Hauries vist desesperarse al teu marit.

LA MARÍ, *ab inquietut*

Per què?

L'ADRIANA

El plet ab els Batllons pot donarse per perdut.

LA MARÍ, *ab indiferencia*

Me n'alegro, vès. (*Obre dues o tres cartes que portava y hi passa la vista per sobre.*)

L'ADRIANA

Just!

LA MARÍ

Així s'escarmentarà. Va empenyarse en sostenir-lo no fent cas del que jo li deia, y vet-aquí el resultat. (*Obre una carta y llegeix ab interès lo que diu, y després, plena d'alegria, crida:*) Oh, què veig? Sí! Sí!... Quina alegria, Adrianal Quina alegria, Beneta!

L'ADRIANA

Què es això?

LA BENETA

Què hi ha?

LA MARÍ

Demà arriba en Gabriel, el meu germà!

LA BENETA

Ah, sí?

LA MARÍ

Sí, sí!

L'ADRIANA

No deies que era a Bèlgica?

LA MARÍ

M'escriu desde Bruseles. Fa nou anys que no'ns hem vist!

L'ADRIANA

Vaja! Que sigui l'enhorabona!

LA MARÍ

Que estic contental! Que estic contenta! Aont es en Jaume?

L'ADRIANA

Es a l'escriptori, que passa comptes ab don Ramon.

LA MARÍ, *criçant*

Jaumel Jaumel!...

ESCENA XV

LES MATEIXES, MÉS EN JAUME, DON RAMON Y EN SENDO. DESSEGUIDA EN QUELÓ

EN JAUME

Què't passa, Marí?

LA MARÍ

Mira, mira; demà arriba en Gabriel, el meu germà.

DON RAMON

Que sigui l'enhorabona...

EN QUELÓ, *que entra per l'esquerra, portant dos grans quadros embolicats cuidadosament*

Senyora... Aon vol que deixi això?

LA MARÍ

Aquí mateix, Queló, aquí mateix.

EN SENDO

Què portes aquí?

EN QUELÓ

Un sac d'òssos... Vol res més, la senyora?...

LA MARÍ

No, Queló, ja sen pot anar.

(En Queló sen va.)

EN JAUME, *ab interès, com endevinant un gastó nou.*

Qué es això, Marí?

LA MARÍ

Una altra sorpresa que us he preparat... Desemboliqui-ho, Sendo, vol fer el favor?

EN SENDO

Prou, senyora.

(En Sendo desembolica els quadros, operació que tothom segueix ab interès. La Marí, alegre, parla ab en Jaume, que malgrat seguirli la conversa, té fixa la vista en la feina den Sendo).

LA MARÍ

Quina alegria tinc, Jaume! Ja voldria esser demà!

EN JAUME

Si que s'ho portava callat, ton germà, això de venir.

LA MARÍ

Diu que m'ha volgut sorprendre y que directament vindrà a vèurem. Té tants desitjos de conèixer al nostre fill!...

(En Sendo ha destapat els quadros, en les teles dels quals hi apareixen dos grans retrats, el del pare y el de la mare den Jaume. Sorpresa general).

EN JAUME, pels retrats

Què veig?

L'ADRIANA, ab tota l'emoció, sorpresa davant
l'exactitut de les pintures

Pare!

LA BENETA, com l'anterior

Mare!

EN JAUME, *com ells*

Són ells mateixos!

EN SENDO, *treientse la gorra*

Quina exactitut! Sembla que parlin!

DON RAMON, *commós*

Sembla que hagin ressucitat!

EN JAUME, *emocionat, ab les llàgrimes als ulls*
Marí!...

LA MARÍ, *commoguda*

Us he volgut donar una sorpresa, ja us ho he dit.

(*L'Adriana y la Beneta s'han quedat sense poder dir una paraula, abstretes en la contemplació dels quadros*).

EN JAUME

Quina sorpresa, que talment sembla que ells encara visquin entre nosaltres!

LA MARÍ

Eren tant dolents aquells que teniem al saló, que va venirme desitg de canviarlos.

EN JAUME

Però còm ho has fet?

LA MARÍ

Servintme de les fotografies que tenies y encarregantlos an en Sala. Es el millor pintor pera retrats.

DON RAMON

Si sembla que tinguin ànima aquestes pintures!

EN SENDO

Quina mirada més plena de bondat! Es la mateixa! Es la mateixa!

EN JAUME, *a l'Adriana y la Beneta*
 Vaja, què hi dieu, an això, vosaltres?

BENETA

Que estan molt bé, molt bé...

ADRIANA

Que sembla que ho omplin tot ab la seva
 mirada serena...

BENETA, *ab amor*

Vols deixarnos triar a nosaltres el lloc aon
 s'han de colocar?

LA MARÍ

Sí, de molt bon grat. Pera vosaltres els he
 fet fer.

BENETA

Sendo... Vols portarlos?

SENDO

Casi no goso... Diries que ells mateixos ca-
 minarien! (*Els agafa ab molta cura y desapareix ab ells per la dreta, darrera les noies*).

ESCENA XVI

LA MARÍ, EN JAUME Y DON RAMON

DON RAMON, *ab afecte*

Se la felicita, donya Marí.

LA MARÍ

Feliciti a l'autor de les teles.

DON RAMON

A vostè, que ha tingut l'acert d'encarregar-
 leshi.

LA MARÍ

Tenim el defecte de que sempre'ns agrada lo millor. *(Pausa).*

DON RAMON

Ahir vaig veure la seva mamà.

LA MARÍ

Què fan?

DON RAMON

El dijous vinent marxem cap a Vernet.

EN JAUME

Segur?

DON RAMON

Així van dirho.

EN JAUME

Els haurem d'anar a despedir.

DON RAMON

El seu papà està completament tranquil. El dolor li ha minvat y diu que no passi cap ansia.

LA MARÍ

Gracies, don Ramon.

DON RAMON

No les mereix, senyora; me té, com sempre, a les seves ordres. *(Cortesment)*: Ab el seu permís... Jaume, així men vaig desseguida, si no disposes lo contrari.

EN JAUME

Marxi, marxi.

DON RAMON

Ara mateix. Encara podré agafar el tren de les deu.

EN JAUME

Recomanili que demà vingui per poc que pugui.

LA MARÍ

Quí, Jaume?

EN JAUME

En Pibernat... Diu que té por de perdre'l plet.

LA MARÍ

Sí, ja m'ho ha dit l'Adriana...

EN JAUME

Que vingui y aquí entre tots ne parlarem.

DON RAMON

Vaja, adéu. Passihobé, senyora.

LA MARÍ

Estigui bo, don Ramon.

(Don Ramon saluda y sen va).

ESCENA DARRERA

LA MARÍ Y EN JAUME. AL FINAL DE L'ESCENA
EN JAUMET

(En Jaume s'asseu, capficat a vora la taula, la mà sostenintli el front. La Marí se li posa darrera, els ulls brillants d'alegria).

LA MARÍ

Que no estas content, Jaume meu, de que demà vingui en Gabriel?

EN JAUME

Força, Marí.

LA MARÍ

Tant temps de no veurens!

EN JAUME

De quan nosaltres vam començar les relacions.

LA MARÍ

Tens raó. Ara'm fas recordar la teva tristesa d'aquell dia, perquè vaig plorar tant a l'anarsen ell.

EN JAUME

Tenies els ulls vermellosos, y érets més lletja, Marí

LA MARÍ

Però si ens estimavem tant, que l'un era l'alegria de l'altra! No hi ha germans com en Gabriel y jo, Jaume.

EN JAUME

Potser no.

LA MARÍ

De desde petits petits, que sempre estavem d'acord. Lo que feia jo sempre estava ben fet per ell, y lo que ell feia, sempre tenia la meva aprovació.

EN JAUME

Quina sort, oi?, tenir una germanor així!

LA MARÍ

Però què tens?... Te trobo trist en les teves respostes...

EN JAUME

No res, dòna, no res...

LA MARÍ

Sí, sí; an-e tu t'han posat de malhumor les noves que don Ramon t'ha dut.

EN JAUME

Potser sí!

LA MARÍ

Doncs jo no t'hi vui veure, sents?

EN JAUME

Per primera vegada, estant tu contenta, no ho estic jo.

LA MARÍ

Ben cert. (*Carinyosament*): Encara no m'has fet cap petó, avui, maridet meu...

EN JAUME, *besantla*

Marí meval!

LA MARÍ

Oi que no 't sab greu que vingui en Gabriel?

EN JAUME

No diguis això!

LA MARÍ

Vès per què no podia avisar vuit dies abans.

EN JAUME

Així t'ha sorprès més.

LA MARÍ

Sí, però de l'altra manera li hauriem pogut arreglar una sala. En tota la casa no hi ha cap habitació que s'avingui ab el séu gust. Però ara penso que podriem ferli arreglar mentres sigui aquí, sense dirli res, no't sembla?

EN JAUME

Com coneguis.

LA MARÍ

La de dalt, al costat del saló gran... Mira: encarregaré a càn Banús que m'enviin desseguida 'l mobiliari.

(*En Jaume sent agitar-se per un desitg de parlar, però no gosa*).

EN JAUME, *fent un esforç*
Marí, per Déu!

LA MARÍ

Què vols dir?

EN JAUME, *mogut per una idea que 'l domina, costantli dir les paraules*
Per què has fet fer aquells retrats?...

LA MARÍ, *sorpresa*
Que no'ls trobes be?

EN JAUME, *ab esforç*
Massa bé, ja ho veus... massa bé!

LA MARÍ

Doncs per què m'ho retreus?

EN JAUME

Perquè desde que 'ls he vist, me sembla que aquí dintre encara hi ha, més que abans, l'esperit dels pares; sembla com si ells encara governessin y com si em fossin tallades les ales que no'm van permetre volar fins el dia que'ls pobres vells van morir...

LA MARÍ

No t'entenc...

EN JAUME

Els sento per tot que'm repten, que volen retrèurem pecats, que volen guiarme'ls passos... y que'm fan comptes y més comptes y em senyalen perills que jo no veia...

LA MARÍ

Me tens inquieta, Jaume... Parla.

EN JAUME, *no gosant, però ab desitg d'enraonar, vacilant tres o quatre voltes abans de decidir-se.*

Sembla com si els sentís que'm parlen d'interessos, de gastos, de pocs guanys...

LA MARÍ, *comprenentlo desseguida*

Encara no t'havies queixat mai, Jaume!

EN JAUME

No, si no soc pas jo qui em queixo. Si es el record dels pares, si es tot lo que'ns rodeja, la casa, mes germanes, tot, tot, que troba inconvenients en la nostra vida...

LA MARÍ, *dolorida*

En la meva, digues, en la meva... Però jo mai ho hauria cregut que podés arribar un dia que sem fes aquest retret. Si jo hagués suposat això, te juro que dintre casa no s'hauria cambiat res... Jo ho feia perquè pensava que a tu't satisfieia, Jaume meu, que ané reformant lo que'ns volta... (*Plena de bondat*): Perdonam, sents?... perdonam... Jo era pera tu, pera tots, que ho feia...

(*Se li llença als braços*).

EN JAUME, *transformat, encisat, mirantla fixament, ple d'amor*

Però de què vols que't perdoni, si en la lluiror dels teus ulls hi veig tota la teva bondat?...

LA MARÍ

He gastat molt, Jaume...

EN JAUME, *embadalit*

Que n'ets d'hermosa, Mari! Gastaho, gas-

taho tot lo de casa, fins que t'hi trobis ben bé, com jo en els teus braços!

LA MARÍ, *carinyosa*

Com jo en els teus!

EN JAUME, *durantli l'encís*

Ets la mestreça tu aquí dins. Manes per tot, regnes per tot, com regnes dins del meu cor.

LA MARÍ, *amorosa*

No, no... Ets tu l'amo.

EN JAUME

Però tu ets la mestreça, 't dic. (*Avergonyit:*) Ha estat una tonteria lo que fet; ara ho comprenc... Com si a la nostra fortuna li vingués de lo que tu puguis gastar!

LA MARÍ

Això es lo que jo sempre pensava: per què'ls volem el diners si no podem satisfer els nostres desitjos? Si haviem de viure escatimant, no calia juntar dues fortunes.

EN JAUME

Tens raó, tens raó, Marí...

LA MARÍ

Quan he comprès pel que parlaves, m'han vingut uns pensaments!

EN JAUME, *neguitós*

Què has pensat?

LA MARÍ

Escriure desseguida al papà que m'enviés tot lo que pot valer el que hem gastat ab el tres mesos que som aquí.

EN JAUME, *ferit en el séu orgull*

Marí!

LA MARÍ, *humilment*

Perdónam, Jaume... Pensava: tant desgraciada sóc, que no puc satisfer els meus anhels?... y m'he comparat ab el pobre Queló, que té la promesa a Sant Cugat y no podia anarhi per la festa major, perquè li faltaven cinc duros...

EN JAUME, *commogut*

Ja es trist, ja.

LA MARÍ

Figúrat que tu t'haguessis trobat en el cas d'ell y una festa no m'haguessis pogut venir a veure a Barcelona!

EN JAUME, *ab sentiment*

M'hauria mort! M'hauria mort!

LA MARÍ

Doncs jo an en Queló li vaig donar lo que necessitava... Vès a nosaltres quèns són cinc duros! En cambi, si haguessis vist l'alegria que van donarli an ell!... (*Sel mira ab amor, atraientlo*).

EN JAUME, *mirantla fixament, apassionat, gairebé sensual al dir les últimes paraules*

Què tenen, Marí, els teus ulls y els teus llavis... y els teus braços, aquests braços que quan s'enronden pel meu coll me fan sentir un veement desitg de fondremhi?...

(*L'abraça, ple d'amor. Van pera juntar els llavis, y per l'esquerra, corrent, entra EN JAUMET, que s'enfila a una cadira y posa'l cap entre'ls d'ells dos, mirantlos graciosament, fent ganyotes a l'un y a l'altra, ab la llengua petant als llavis. Ells, paternalment, riuen la*

*gracia del nen, l'agafen, l'omplen de petons
y l'aixequen enlaire cridant):*

LA MARÍ Y EN JAUME

Vola, vola, vola...

*(El teló baixa ab tota naturalitat y s'acaba 'l
primer acte).*

ACTE SEGON

ACTE SEGON

Han passat vuit dies d'ençà de l'acció de l'acte primer. La tarda cau, y per la miranda, les persianes de la qual estan alçades, entra l'auria claror de la posta de sol. De tant en tant un vol d'aurenetes passa brunzent, sentintse perdres al lluny y alegrant l'ambient, ple de calma.

ESCENA PRIMERA

EN GABRIEL, DON RAMON, EN PIBERNAT
Y EL DOCTOR FARRERES

(Seuen tots cap al fons, voltant la tauleta auxiliar, fumant y apurant a petits glops unes copetes de licor).

EL DOCTOR FARRERES

Així, digui que vostè es un pessimista.

EN GABRIEL

Jo'm guardaré prou de confessar semblant disbarat.

EL DOCTOR FARRERES

Tot ho veu negre, tot ho veu negre, que sembla que porti ulleres fumades.

EN GABRIEL

Jo també, com l'amic Pibernat, vaig tenir els meus dies clars en els quals tot ho veia de color de rosa.

EN PIBERNAT

Accepti una interrupció. No es que jo tot ho vegi rosat: es que vui que siguin els demés els que li vegin. Jo'm concreto a donar confiances fins en els casos en que més les he perdudes. El poble no les ha de perdre mai les confiances.

EN GABRIEL

Doncs d'això no sen diu esser optimista... D'això sen diu esser., donem per dita la paraula.

EN PIBERNAT

Ai del poble que no tingui ilusions!

EN GABRIEL

Més val tenir realitats.

EL DOCTOR FARRERES

Tingui en compte que una ilusió a voltes allarga la vida.

EN GABRIEL

Y això ho diu un metge? El que hagi de viure d'ilusions val més que's mati.

EN PIBERNAT

Això mai!

EN GABRIEL

Que's faci matar, doncs.

EN PIBERNAT

Ni això. Mentres hi ha vida hi ha esperança.

EN GABRIEL

L'esperança de morir quan un ja no ho desitgi.

EN PIBERNAT

Home, amic Gabriel!

EN GABRIEL

Y entre morir quan an aquesta figura misteriosa que sen diu el destí li plagui o morir quan a un li sembla que es bona ocasió, opto per lo últim.

EL DOCTOR FARRERES

Això son filosofies de desesperat.

EN GABRIEL

No hi arriba de bon troç a filosofia.

EN PIBERNAT

No passa d'una senzilla apreciació

EN GABRIEL

Jo soc un xic positivista.

DON RAMON

Un troç, digui.

EN GABRIEL

Y com els he dit abans, jo no m'hi trobo bé en aquest país... Els agrada massa'l sol, a vostès.

EL DOCTOR FARRERES

El sol es vida.

EN GABRIEL

Però tots els que diuen això se n'aparten buscant un racer ab una mica d'ombra... Vostè, pera les seves caminades, no oblida mai el parassol...

DON RAMON

Ni la tartana, si el sol pica massa.

EL DOCTOR FARRERES

Es que tots els extrems són dolents...

EN GABRIEL

Això es, senyor doctor... Tots els extrems són dolents, y perxò jo, fugint de la coloraina, que fereix la vista y enterboleix l'enteniment, no arribo mai al negre, que esparvera y fa deiallir. Me quedo en el... gris, que permet veure les coses ben clares.

EN PIBERNAT, *com qui diu una gran cosa*

Grisa es la boira, y quan la teim a baix ens tapa totes les coses.

DON RAMON, *admirat*

Molt bé!

EN GABRIEL

Les coses que són al lluny, que no'ns interessen massa. Les que tenim a la vora les veiem de bé a bé.

DON RAMON

Però vaja, no digui que no sigui hermós un cel serè com el d'avui.

EN GABRIEL

Quí li nega?

DON RAMON

Més hermós que un dia núvol.

EN GABRIEL

Però no tant pràctic.

EN PIBERNAT

Ara mateix, en qüestió d'amors, per quí optaria vostè, tant positivista. Per una noia jova,

fresca, rosada, saltadora y riallera, o per una dòna ja madura, trista, quieta, silenciosa, que fes els petons ab els llavis ressecs?

EN GABRIEL

Si vol saltar aquest barranc, el saltaré ben a gust... Jo, en amor, tinc programa, com vostè quan devia presentarse candidat...

EN PIBERNAT

Aveiam.

EN GABRIEL

An-e mi també m'agraden les dònes de la primera categoria que vostè ha senyalat.

DON RAMON, *ràpid*

Y a mi també.

EL DOCTOR FARRERES, *també ràpid*

Y a tothom.

EN GABRIEL

Jo n'he estimat, en el meu córrer pel mon, una vintena de dònes.

DON RAMON, *sorprès*

Que també ha estat a moreríá?

EN PIBERNAT

Y a totes vint diu que les ha estimades?

EN GABRIEL

A totes vint. Li sembla extrany?

EN PIBERNAT

En aquestes qüestions d'amor hi soc una mica llec... y pensava que no era possible tant d'amor pera un home sol.

EN GABRIEL

Doncs sí, amic Pibernat, es possible. Allò que diuen de que'l primer amor es l'únic, es

molt d'adolescent, cregui. El primer amor es... el primer, perquè per un o altre s'ha de començar.

EL DOCTOR FARRERES

Molt natural.

EN GABRIEL

Y a lo que ha vingut fer aquest retret,—que no'l faig pas perquè vostès me tinguin per un don Joan—; m'han agradat les noies fresques, les que vostè ha indicat, però l'amor d'elles ha estat sempre per mi un amor de passavolant, una estimació que's comença ab tot l'esclat y s'acaba allà ont fineix el romanticisme, que es molt aprop. No hi ha hagut força pera sostenir, en aquells braços tendres; no hi ha hagut mirar que s'endinzés a l'ànima, en aquells ulls innocents .. La joventut, això que tothom entén per joventut, es feble, delicada, molt hermosa, però molt trencadiça, com una porcellana de Sèvres.

EL DOCTOR FARRERES

En cambi, una dòna madura ..

DON RAMON, *ab malícia*

Ben madura...

EL DOCTOR FARRERES

Que ja tingui el séu enteniment plenament desenrotllat...

EN GABRIEL

Que's veu a la posta de la seva vida, una posta en el cel gris, que sab el valor d'una carícia y que sab aprofitarla quan passa perquè es pràctica y pensa que l'amor que tingui aleshores potser no'l tindrà mes tard...

DON RAMON

Quan hi entra la reflexió...

EN GABRIEL

Això: quan l'amor devé reflexiu... (*Cambi de to*): Jo n'he estimat una vintena de dònnes, amic Pibernat.

EN PIBERNAT

Però jo soc jove encara.

EN GABRIEL

Es veritat: però s'ha entregat de ple a la política y no ha tingut temps d' enamorar-se. Quan s' enamori, potser ja no ho serà de jove.

EN PIBERNAT

Jo li asseguro que sí.

EN GABRIEL

Aleshores, callo. Sols li desitjo, si arriba aquest cas, més sort de la que he tingut jo...

DON RAMON, *ab intenció*

Ventatges del positivisme.

EN GABRIEL

... No arribar mai al meu cas de desenganyat, d'escèptic, ab tot y haver estimat tant. Y aixó, don Ramon, tingui present que ho es una ventatja del positivisme. Si no fos aquest, jo m'hauria casat de bones a primeres ab una noia molt bonica, sense pensar en lo que feia... Aquesta noia ha acabat, després de portar boig a mitg món ab les seves *chansonnettes* alegres y havent fet una fortuna, guiant un cotxe de plaça a París.

ESCENA II

ELS MATEIXOS, MÉS L'ADRIANA

L'ADRIANA, *per l'esquerra*

Oh, oh! Quina tertulia més animada!

EN GABRIEL, *ab intenció*

Estem parlant d'amor, Adriana.

L'ADRIANA

Així bé'm permetran que passi de llarg, no es cert?

EN GABRIEL

Si parlar d'amor no li plau, en gracia a la seva atenció de volernos fer companyia, parlarem d'una altra cosa.

EN PIBERNAT

Del temps que fa, per exemple.

L'ADRIANA

Es massa dels que no saben què dir.

EN GABRIEL

De política.

L'ADRIANA

No hi entenc.

DON RAMON

De positivisme.

L'ADRIANA

Res tant positiu com no perdre'l temps en discussions.

EL DOCTOR FARRERES

De comptes...

L'ADRIANA

Don Ramon se podria ofendre...

EN PIBERNAT

De medecina...

L'ADRIANA

El Doctor sempre guanyaria.

EN GABRIEL

Doncs de què parlarem, aveiam.

L'ADRIANA

Segueixin, segueixin parlant d'amor, si això'ls plau, y perdonin... (*Somriu, complimentosa, y sen va per la dreta*).

ESCENA III

EN GABRIEL, DON RAMON, EN PIBERNAT
Y EL DOCTOR FARRERES

EN GABRIEL

Pobra noia! Ha fet tard pera trobar el camí del matrimoni y ara sembla que li dol l'haver-se retrassat.

(*En Farreres y Don Ramon fan el distret*).

EN PIBERNAT

Es ben extranya l'Adriana!

EN GABRIEL

A vostè, sobretot, no li perdonarà mai lo del plet ab en Batlló.

EN PIBERNAT

Es una tonteria. Jo quina culpa hi tinc!

EN GABRIEL

Cap, potser. Però vagi a ferli compendre!

EN PIBERNAT

A mi em sembla que'l d'aquesta noia es un d'aquells caràcters descontents de tot.

EN GABRIEL

Ca! Lo que passa es que pateix una gelosia mortal de necessitat—dignostico ab permís del nostre Doctor.

EL DOCTOR FARRERAS, *distret*

Faci, faci.

EN GABRIEL

A l'Adriana li han omplert el cap parlantli de tradicions, de records de familia... Ella aquí dins era la mestreça y ara creu que l'han postergada... No li sembla, don Ramon?...

DON RAMON, *fentse'l desentès*

Què li diré jo, Mare de Déu?

EN GABRIEL, *insistent*

Aveiam, entre nosaltres: quina opinió'n té formada de la seva conducta?

DON RAMON, *sabentli greu parlarne*

A dirli la veritat, no me n'he ataleiat massa.

EN GABRIEL, *ab intenció, pera ferlo parlar per força*

Digui, home, digui.

DON RAMON

Jo crec que tot ve perquè l'Adriana veu ab desconsol com aquí dintre tot se transtorna, sense consultarli res an ella, que com ha observat vosté, era, de molts anys, la mestreça, fins ja en vida dels séus pares...

EN GABRIEL

Però vol dir que si no hi hagués hagut qui, per no esserli prou simpàtica ma germana, no li hagués burxat continuat l'orella, ella no s'hauria fet càrreg de que li convenia viure tranquila y acceptar lo que havia de venir per llei natural?

DON RAMON

No sé a qui es pot referir...

EN GABRIEL

Oh, prou que l'hi diré... An el senyor Rector...

DON RAMON

No faci aquestes suposicions!

EN GABRIEL

Però que no va veure còm me va rebre abans de saber qui era jo? Tot eren afalacs, alegries... y quan li van dir que jo soc germà de la Marí, semblava estar empenyat en borrar l'efusió de la rebuda.

EL DOCTOR FARRERES, *no podentse resistir*

Això devia semblarli, don Gabriel. El senyor Rector es incapaç de fer mal paper a ningú.

EN GABRIEL

Si vostè sabia ab lo poc que'n tinc prou pera estudiar una personal... Que no veu que n'he tractades tantes?

DON RAMON, *ab malicia*

Y també hi havia rectors entre les que ha tractat?

EN GABRIEL, *rialler*

Si, senyor, sí. Fins bisbes hi havia!...

DON RAMON

Quina sort!

EN GABRIEL, *ràpid*

No massa...

EN PIBERNAT, *més ràpid*

Regular...

EN GABRIEL

Després del senyor Rector, ha estat l'arcalde 'l conseller de l'Adriana, aquest arcalde tant deliciós—apregui, Pibernat,—que volia fer un pregó privant que les dones del poble vestissin de vermell...

EN PIBERNAT, *rient*

Ah, ah! ah!... Vol dir?

EN GABRIEL

El rector l'hi va treure del cap.

EN PIBERNAT

Es deliciós!

EN GABRIEL

Vostè que pera estudiar qüestions municipals volia anar a Alemanya y a Suiça, ja ho veu; no cal que's mogui d'aquí.

EN PIBERNAT, *rient*

Ah, ah, ah!...

GABRIEL

Després de l'arcalde, el doctor Farreres, carregat de bones intencions, no ho dubto, també ha fet arribar el seus consells a les orelles d'aquesta noia...

EL DOCTOR FARRERES

Gabriell... Jo li asseguro que...

GABRIEL

No li faig la justícia de reconèixer que ho ha fet carregat de bones intencions?

EL DOCTOR FARRERES, *molestat*

Si alguna vegada m'he atrevit a marcar un camí a l'Adriana, ha estat ab el desitg de que la pau torni an aquesta casa.

GABRIEL

Ja ho sé, no cal que s'enfadi. Però bé'm permetrà discutirli el procediment. Vostè segurament que a l'Adriana no li ha aconsellat mai que's casi.

EL DOCTOR FARRERES

Per què li tinc d'aconsellar?

GABRIEL

Perquè es l'únic remei que podria aplicarse ab resultat satisfactori... Dispensim que un altra vegada dignostiqui ab el séu permís...

EL DOCTOR FARRERES

Però y ab qui vol que's casi?

GABRIEL

Ab un home que pugui ferla feliç. Ab vostè mateix, si convingués.

EL DOCTOR FARRERES

Aquesta bromada si que no l'hi admeto.

GABRIEL

No es broma, senyor doctor. Que's creu que es cap mal partit l'Adriana?... Ja casi es madura, té'l séu enteniment plenament desenrotllat... el séu amor ja fóra un amor reflexiu...

EN PIBERNAT

No es cap mal pensament, no.

EL DOCTOR FARRERES

Jo no dic ni deixo de dir que ho sigui, però cadascú sab les seves conveniencies.

EN GABRIEL

Es que devegades lo que no veuen dos ulls ho veuen quatre.

EN PIBERNAT

O sis, perquè jo m'ho miro com vostè.

EL DOCTOR FARRERES

Es inútil, amics... Ja veig que vostès ara voldrien pescarme ab una xarxa una mica sentimental, però jo ja he fet a tots.

EN GABRIEL

Vostè mateix.

EL DOCTOR FARRERES, *aixantse*

Ab el permís de vostès me n'aniré a veure dos o tres dels meus malalts.

EN PIBERNAT

Ja'ns deixa?

DON RAMON

Això sí que es visita de metge.

EN PIBERNAT

Sinó que aquesta no la cobra.

EN GABRIEL

Per què no vol... Acceptés la nostra proposició .. L'Adriana es una bona proporció...

EL DOCTOR FARRERES

Perquè no se la queda vostè, don Gabriel?... *(Encaixant ab ell, efusiu, rialler, obrint els ulls ab picardia):* Ah, ah, ah!... Passintha bé, passintha bé...

DON RAMON

Jo també men vaig, senyors...

EN GABRIEL

Estiguin bons.

(Saluden tots y els indicats desapareixen)

ESCENA IV

EN GABRIEL Y EN PIBERNAT

EN PIBERNAT

El tret li ha fallat, amic Gabriel.

EN GABRIEL

Vostè ho creu així?

EN PIBERNAT

M'ho sembla.

EN GABRIEL

Doncs vostè es un mal polític... Vol fer una partida d'escacs, que veuré si hi entén més?

EN PIBERNAT

No: avui perdria.

EN GABRIEL

Y això?

EN PIBERNAT

Ja sab que perdo cada dia.

EN GABRIEL

No es vostè aquell que ha dit que s'havien de tenir ilusions?

EN PIBERNAT

Home!...

EN GABRIEL

Vaja, en què vol matar l'estona, doncs?

EN PIBERNAT, *mirantse'l rellotge*

No pot tardar a venir en Verdagner y hem de parlar de la nostra qüestió.

EN GABRIEL

Vostè mateix.

EN PIBERNAT, *mirant pel fons*

Miri, ja es a baix.

EN GABRIEL

Quin xicot més oportú!

EN PIBERNAT

Vol baixar ab mí?

EN GABRIEL

No, em quedo. Tinc ganes de parlar ab ma germana sobre tot això que li passa.

EN PIBERNAT

Està ben arreglada la seva germana! Entre l'Adriana y la Beneta no sé pas com sen sortirà!

EN GABRIEL

La Beneta, rai! L'Adriana es la que es un xicot difícil d'acontentar. La petita costarà ben poc. Es jova, bonica, estima...

EN PIBERNAT

Ah, sí?

EN GABRIEL

Sí, encara que secretament. Per ara no més ho sabem ella y jo...

EN PIBERNAT

Potser sí que vostè s'ha enamorat!

EN GABRIEL

Y ella encara no sab que jo n'estigui enterat. Ja veu com no soc jo'l galan.

EN PIBERNAT

Es força aixerida la Beneta!

EN GABRIEL

Molt!

EN PIBERNAT

Y fóra sensible que no trobés qui sigui digne d'ella.

EN GABRIEL

Es ell qui ha de ferho.

EN PIBERNAT

Jo l'altre dia me la mirava y després d'observarla bé pensava que es llàstima que per estar tant subjecta a sa germana no doni esplai al séu temperament. Me sembla que ha d'esser de mena alegre'l dia que pugui obrar a voluntat.

EN GABRIEL

Per força. No veu que es encara una criatura, com qui diu? Dinou anys....

EN PIBERNAT

Dinou anys no més té?

EN GABRIEL, *ab intenció*

No més. Dinou anys y una cinquantena de mils duros.

EN PIBERNAT

No es pas gens despreciable.

EN GABRIEL

Fóra un disbarat dir que sí.

EN PIBERNAT

Al menos, que'l que sigui destinat a ferla fel·liç sàpiga ferli.

EN GABRIEL

Crec que sí.

(Pausa.)

EN PIBERNAT

Es d'aquí el promès?

EN GABRIEL

Encara no ho es de promès. Recordi que li he dit tant sols que estima.

EN PIBERNAT

L'estimat, vaja.

EN GABRIEL

Es de Barcelona.

EN PIBERNAT

Ah, es de Barcelona?

EN GABRIEL

Sí.

EN PIBERNAT

Es conegut?

EN GABRIEL

Permeti, Pibernat amic, que no doni més detalls...

EN PIBERNAT

Dispensi l'indiscreció... però'l natural desitg de que la Beneta tingui sort, me feia preguntar...

EN GABRIEL

Deixemho córrer?

EN PIBERNAT

Vostè mateix... Me permet que'l deixi, si no vol acompanyarme?

EN GABRIEL

Ab tota la llibertat.

EN PIBERNAT

Gracies.

(*Sen va per l'esquerra y abans d'arribar a la porta'n surt la Beneta. Se saluden afectuosament. —Còm està? —Bé. Y vostè? —Bé, gracies.—*) y ell, quan ella ha avençat, se gira pera mirar-la, mateix moviment que fa ella, trobantse les mirades. Ella se sofoca, ell somriu y sen va. En Gabriel, rialler, observa l'encontre sense esser vist de la Beneta.)

ESCENA V

EN GABRIEL Y LA BENETA

EN GABRIEL

La benvinguda a la joventut!

LA BENETA

Ah, vostè per aquí?

EN GABRIEL

Sí, Beneta. Jo per aquí, com sempre al peu del canó.

LA BENETA, riallera

Per què batalla, ara?

EN GABRIEL

Si vol que li digui la veritat, no ho sé... Batallo perquè'n sento la necessitat, perquè no sé estarme quiet.

LA BENETA

Anés ben cansat.

EN GABRIEL

No hi vaig abans d'entrar en linia de combat, però quan ne surto, sí.

LA BENETA

No tant com els que treballen de sol a sol.

EN GABRIEL

No gaire menos.

LA BENETA, *rient*

Ah, ah, ah!...

EN GABRIEL

Així m'agrada, que rigui.

LA BENETA

Això li agrada?

EN GABRIEL

Es clar. Sempre tant seria, sempre tant seria, que sembla una esquela mortuoria.

LA BENETA

Ah, ah, ah!...

EN GABRIEL

Vostè no sab lo maca que la fa esser, a una noia com vostè, una rialla d'aquestes.

LA BENETA

No sen burli, Gabriel...

LA BENETA

No men burlo, no men burlo.

EN GABRIEL

No, no sen burla, y aquestes coses mai se diuen seriament... Ah, ah, ah!...

ESCENA VI

ELS MATEIXOS, MÉS L'ADRIANA

L'ADRIANA, *per la dreta*

Estas molt alegra, Beneta.

LA BENETA, *se queda boi sofocada, se posa seriosa y diu, volent dissimular*

Es en Gabriel, que sempre està tant de humor!...

EN GABRIEL

Que es un pecat el riure, Adriana?

L'ADRIANA

Hi ha maneres de riure, Gabriel. L'he sentida d'un quart lluny.

EN GABRIEL

Doncs aquest riure es el més sà. Es com l'obrir una resclosa, que'l rec, cantant la seva cançó fresca, ho ompla tot d'alegria!... (*La Adriana no respon y ell afegeix, després d'una pausa*): Quines coses de dir, jo també! Ara li recordo'l rec, aquest ditxós rec que ha portat tants disgustos a la familia!

L'ADRIANA

Com l'hi envejo'l séu tarannà!

EN GABRIEL

Però per què no me'l pren? Què'n treu de aquesta mania de la serietat y del respecte?

L'ADRIANA

També fa com en Jaume, vostè? També ho creu manies?

EN GABRIEL

Vaia si ho crec!

L'ADRIANA

Es molt natural.

LA BENETA

No sé a qui ha de donar la raó, vostè.

EN GABRIEL

A ningú, que no pretenc pas convertirme en jutge. Per altra part, m'alegro de que tirem la conversa cap an aquest costat.

L'ADRIANA

Cap a quin?

EN GABRIEL

Cap an aquest, ja l'hi he dit.

L'ADRIANA

No sé a què's refereix...

EN GABRIEL

Ja veig que vostè vol dissimular, però no l'hi permeto... Ara que estem sols, parlem una estona, Adriana.

L'ADRIANA

Y de què hem de parlar?

EN GABRIEL

Parlarem, si a vostè li plau, d'això que passa entre vostès y la Marí y en Jaume.

L'ADRIANA

Què passa, Gabriel?

EN GABRIEL

Abans que tot, vui dirles que estic queixós, tant com vostès, de la meva germana, per la seva conducta extranya. La Marí ha pecat de lleugera, indelicada, desagraída a l'afecte que se li té...

L'ADRIANA, *no podent dissimular la seva satisfacció.*

Ah, vostè ho troba així, no es cert?

LA BENETA, *com sa germana*

De veres, Gabriel?

EN GABRIEL

Les ho juro. Es inexplicable lo que ella ha fet, fins al punt de ferme perdre la fe que hi tenia de tants anys.

L'ADRIANA

Que m'agrada que vostè ho reconegui així!

EN GABRIEL, *ben marcat*

No tinc de reconeixeho, si ab vuit dies que soc aquí encara es l'hora que no m'ha dit una paraula de lo que li passa, d'aquesta lluita sorda que vostès li sostenen...; com si jo no fos germà séu!

(Elles, sorpreses, no saben què respondre).

Vegin si no era lo natural que ella m'hagués dit desseguida 'l conflicte en que's troba, les queixes que'n tenen vostès, tot lo que d'ella 's diu pel poble! *(Pausa, pera remarcar l'intenció de la pregunta)*. No troben que havia de ferho?

L'ADRIANA, *torbada*

Què vol que li digui?

EN GABRIEL

Si o no.

L'ADRIANA, *per força*

Es clar que l'hi havia d'haver dit... Vostè es el germà, s'han estimat sempre, a quí més bé pot comunicarho?

EN GABRIEL

Angela Maria! Doncs no me n'ha dit una paraula.

L'ADRIANA

Y és perxò que vostè troba censurable'l séu comportament?

EN GABRIEL

Perxò, perxò; que li sembla que no tinc motius?... (*Elles, acorralades, no saben què dir. Ell, ab aplom, segur de la situació, afegeix*): Si ella m'ho hagués fet saber desseguida, jo m'hauria estalviat haverho d'anar estudiant de mica en mica. Tota aquesta gelosia de vostre, l'hauria sabut desseguida, y aquests vuit dies passats hauria pogut aprofitarlos fent lo que calgués pera atemperarla.

L'ADRIANA

Gabriel! Y quí l'hi ha dit que les meves queixes són gelosía?

EN GABRIEL

Ningú. L'aire'n va ple.

L'ADRIANA

No sé quins motius té pera creure això.

EN GABRIEL

Miri, Adriana: Jo, aquí ont me veu, soc un home que s'ha trobat en tot lo que en aquest món un home pugui trobarse.

L'ADRIANA, *irònicament*

Ha corregut tanta terra...

EN GABRIEL

Això mateix: he corregut tanta terra, que figuris si n'hauré tractat de menes d'homes y de dònes. Així es que encara un davant meu vol donar un pas, desseguida sé perquè vol donarlo.

L'ADRIANA, *ab despit, volent esser irònica*

Així vostè es una mena d'endevinador del pensament...

EN GABRIEL

Per poc va anar de que fent aquest ofici no m'hagués de guanyar la vida.

LA BENETA, *com sa germana*

Deu tenir una especie de dò de Deu...

EN GABRIEL

De Deu o del diable, vagi a saber.

LA BENETA

Verge Santíssima!

EN GABRIEL

Escolti, Adriana, y permeti l'indiscreció: per què no's casa vostè?

L'ADRIANA, *en el comble de la sorpresa*

Y ara?

LA BENETA, *ab explosió*

Ah, ah, ah!...

EN GABRIEL

No s'extranyi de la meva pensada...

L'ADRIANA

Vaia una pensada, com hi ha món!

EN GABRIEL

A vostè li convindria casarse.

L'ADRIANA

Còm ho sab?

LA BENETA

Que no't recordes que sab endevinar el pensament?

EN GABRIEL

Si vostè's casés podria esser feliç... Aleshores se casaria la Beneta...

LA BENETA

Noi, que aviat ho arregla, vostè!

L'ADRIANA

Se veu que hi té mà en casar a la gent.

LA BENETA

Y per tota la terra que ha corregut, ha fet lo mateix?

L'ADRIANA

Així hauria casat més persones que tots els capellans plegats.

EN GABRIEL, *sense ferles cas*

Si vostè's casés, Adriana, se casaria la Beneta y també fóra feliç, y el seu germà y la Mari quedarien aquí contents.

L'ADRIANA, *molestada*

Així vostè suposa que si no són feliços es perquè nosaltres som aquí.

EN GABRIEL, *sense perdre un moment el to amable y insinuant*

Miri, Adriana: la gelosia es un mal dolent dels que més fan sofrir als que'l pateixen. Vostè, y no s'enfadi, ja li he dit que es una víctima d'aquest mal.

L'ADRIANA

Però vol dirme de què puc esser gelosa?

EN GABRIEL

De l'amor den Jaume y la Mari. Vostè'ls veu joves, l'un entregat completament a l'altre, y sent una soletat que la rodeja y la fa viure dolorosament.

(*L'Adriana calla, com si un sentiment fins ara insospitat, se revelés dintre séu. La Beneta l'observa atentament y escolta, curiosa, an en Jaume*).

Si jo també l'he passat aquest dolor, allà en els anys en que m'enamorava!... Ara figuris que vostè trobés un home que sabés estimarla y li fes tastar aquesta vida dolça de l'amor que no poden apreciarla els que l'han creguda un entreteniment... Un home que la tregués d'aquí y la portés a viure la vida de la ciutat, ensenyorintla, elevantla a la categoria que vostè mereix per la seva posició... Tota vostè's transformaria, se trobaria en un món nou y floriria amorosida, conseguint una vellesa rosada, de rialles en els seus llavis ara tant tristos...

(L'Adriana se sent agitada per mil pensaments que l'obsessionen. Panteja, el cap baix, sostenintse ab la taula. Pera respondre fa un esforç y segueix en la mateixa situació. La Beneta ha seguit ab moviments de cap, d'ulls y de llavis, com si l'anés repetint, el ritme de les paraules den Gabriel).

L'ADRIANA

Gabriel, per Deu, tingui compte...

(Ell, satisfet de l'efecte de les seves paraules, y com havent conseguit lo que's proposava, s'encara ab la Beneta. Quan ha començat a enraonarhi, l'Adriana sen va cap al fons y s'hi queda, els ulls fixes al camp).

EN GABRIEL

A vostè jo no li dic tot això, Beneta, perquè ja sé que vostè estima un galan ben guapo.

LA BENETA, *sofocada*

Gabriell...

EN GABRIEL

El senyor Pibernat, Beneta, serà un excellent marit...

(L'Adriana s'ha girat ràpidament).

(La Beneta queda torbada).

Es jove, ben plantat, d'avenir... Ell veig que també s'ha fixat en vostè y no serà gaire difícil resoldre l'assumpte.

LA BENETA, *constantli dir les paraules*

Però si jo no sé de què parla... Si ab prou feines me l'he mirat en vuit dies que es a casa...

EN GABRIEL

No digui mentides, que ja veu queestic enterat de tot... Jo no que no me l'he mirat, enfeinat com he estat sempre observantla a vostè, seguint el despertar dintre séu de tot un món de coses que la tenen trastornada... Però tot s'arreglarà, si jo m'hi poso...

ESCENA VII

ELS MATEIXOS, MÉS EN SENDO

EN SENDO, *per l'esquerra*

Bones tardes.

EN GABRIEL

Ola, Sendo.

EN SENDO

Carta pera vostè, don Gabriel... *(N'hi dona una).*

(L'Adriana y la Beneta s'han quedat cap al fons, abstretes en son pensament, la mirada al lluny).

EN GABRIEL

A veure.

EN SENDO, *apart, an en Gabriel*

Què tenen aquell parell?

(En Gabriel sel mira rialler, ab una mirada d'intel·ligencia y un gest indicador de que calli).

He pujat pera parlar ab vestè, però ho haurem de guardar per una altra hora.

EN GABRIEL

Ja parlarem, ja parlarem. Ara'ns convé més que mai. *(Va llegint la carta).*

EN SENDO

Encara pensa poderles casar?

EN GABRIEL, *rialler*

Calleu, home!

ESCENA VIII

ELS MATEIXOS, MÉS LA QUIMETA Y EN JAUMET
EN JAUMET, *fent el rebec, entra per l'esquerra
seguit de la Quimeta*

No vui, no vui y no vuii...

LA QUIMETA

Ho diré al papà!

EN JAUMET, *adonantse den Gabriel y corrent
cap an ell*

Oncle, oncle!

EN GABRIEL

Què tens, maco?

EN JAUMET

La Quimeta vol trèurem el vestit nou y jo no ho vui.

EN GABRIEL

Y per què l'hi vol treure, si ell el vol dur?

LA QUIMETA, *torbada*

Jo... senyor...

EN GABRIEL

Aont es la mamà, Jaumet?

EN JAUMET

Abaix, ab el papà.

EN GABRIEL

Aont heu anat?

EN JAUMET

A vila, ab en Sendo y la Quimeta.

EN GABRIEL, *acaronantlo*

Noil... Apa, fes bondat. Baixcu, Sendo?

EN SENDO

Sí, senyor.

EN JAUMET

Jo també.

EN GABRIEL

No, hermós, no: tu quédats ab les tietes y la Quimeta.

(L'Adriana y la Beneta se giren. En Gabriel y en Sendo sen van).

ESCENA IX

L'ADRIANA, LA BENETA, LA QUIMETA Y EN JAUMET

LA QUIMETA

Apa, vine.

EN JAUMET

No vui, no vui y no vui!

L'ADRIANA, *com si li costés decidir-se, fa un esforç y diu, amorosida y festosa, al nen*
Vine, maco, vine, que la tieta tel treurà.

EN JAUMET, *extranyat*

Sí?

L'ADRIANA

Sí.

LA QUIMETA, *no podent dissimular la sorpresa*
Vostè li mudarà'l vestit?

L'ADRIANA

Sí, sí, ja pots anarten.

LA QUIMETA

No'l deixi marxar a baix, que'l séu germà
me l'ha fet pujar.

L'ADRIANA

Vés, vés...

(La Quimeta sen va per la dreta).

ESCENA X

L'ADRIANA, LA BENETA Y EN JAUMET

LA BENETA, *que fins ara ha observat atentament a la seva germana y al séu nebot sense atrevir-se enraonar, però demostrant el desitg que'n tenia, diu*

Que hermós es el rei de casal

EN JAUMET

La Quimeta sempre'm fa la guitza.

L'ADRIANA

La tieta la renyarà, oi?

EN JAUMET

Com sempre?

L'ADRIANA, *rient*

Com sempre.

(*La Beneta també riu*).

Y si el nen es bon minyó, quan vagi a Barcelona li compraré forces coses.

EN JAUMET, *content*

Un cavall?

L'ADRIANA

Un cavall.

(*Les dues germanes s'han assegut en cadires acostades, tenint al nen entremitg*).

EN JAUMET

Més gros que'l que tinc?

L'ADRIANA

Sí.

EN JAUMET

Y una pilota?

L'ADRIANA

També.

EN JAUMET, *a la Beneta*

Y tu, teta, què'm compraras?

LA BENETA

Què vols?

EN JAUMET

Un globu.

(*L'Adriana, embadalida, no deixa de mirarse al nen*).

LA BENETA

De quins?

EN JAUMET

Com aquell que ahir van alçar a la plaça, ab un trapeci que jo m'hi pugui enganxar.

LA BENETA

Còm el vols, blanc o negre?

EN JAUMET

Vés, que ten burles!

LA BENETA

No, home, no.

EN JAUMET

Vermell, el vui.

LA BENETA

Tot vermell?

EN JAUMET

Tot, tot, tot... Fins el trapeci... Mel compraras?

LA BENETA

Sí.

EN JAUMET

Després un tren.

EN JAUMET

Com aquells de l'estació?

L'ADRIANA

No, més petit... No veus que si fos com aquells no cabria a casa?

L'ADRIANA

Tampoc hi cabrà'l globu.

EN JAUMET

Si el globu's plega!

L'ADRIANA Y LA BENETA, *rient*

Ah, ah, ah!...

L'ADRIANA, *ben festosa*

Vine, que't vull fer un petó! (*N'hi fa quatre o cinc*).

EN JAUMET

Noil Això no es un!

LA BENETA

Y jo?... (*També'l besa*).

(*Les dues germanes s'aixequen y el nen sen separa, agafant un cavallet de cartró de damunt una cadira de la dreta, pera entretenirse. Elles sel miren atentament, sobre tot l'Adriana. Pausa. La Beneta s'acosta a la miranda y es queda observant a baix perfidiosament*).

L'ADRIANA, *a la Beneta*

Qui hi ha a baix?

LA BENETA

En Jaume y en Pibernat.

L'ADRIANA

Y a proposit: què es això de tu y aquest home?

LA BENETA, *volent aparentar indiferencia*
Què sé jo!

L'ADRIANA

Digam la veritat, Beneta.

LA BENETA

Però que no veus còm es en Gabriel?

L'ADRIANA

Veig que endevina moltes coses.

LA BENETA

No pas meves.

L'ADRIANA, *ab convenciment*
Beneta, tu m'enganyes!

LA BENETA

Te dic que no.

EN JAUMET, *desde'l séu lloc*

Mira que dir mentides es pecat!

L'ADRIANA

Doncs a què ve aquest mirar a baix?

LA BENETA

Que no hi he mirat mai, fins ara?

L'ADRIANA

No pas ab aquesta afició. (*Mirantla fixament*):
Beneta, no m'ho neguis; tu t'has enamorat
den Pibernat!

LA BENETA, *costantli seguir dissimulant*

Ai, mare! Que ets pesada, Adriana!

L'ADRIANA

Doncs digues la veritat.

LA BENETA, *violentantse per moments*

Si no sé de què te les heus!

L'ADRIANA, *ab gènit*

Però si en la cara set veu! Si els teus ulls ho
diuen ben clar!

LA BENETA

Els meus ulls?

L'ADRIANA

Sí, sí, no ho neguis!

LA BENETA

Però de què'm vindria?

L'ADRIANA

Què sé jo! Però es cert.

LA BENETA

Potser es veritat que ets maniosa!

L'ADRIANA

Tu també vols amagarme lo que veig y lo que toco?

LA BENETA, *no sabent ja què dir*

No sé què deus haver vist!

L'ADRIANA

Lo suficient pera creure lo que diu en Gabriell

LA BENETA, *esclatant, agitada*

Doncs bé, si fos que sí, què hi hauria a dir, Adriana?

L'ADRIANA

Ho veus, ho veus com volies enganyarme?

LA BENETA

Es que sofreixo, comprens?, es que sofreixo perquè'm sembla que tothom hi ha de trobar dificultats.

L'ADRIANA

Y còm ha estat aixó?

LA BENETA

Que ho sé, jo, com ha estat! Sols sé que voldria que m'estimés — sí, sí, que m'estimés — no més la meitat de lo que jo l'estimo an ell!

L'ADRIANA, *alarmada*

Beneta!

LA BENETA

Jo no sé pas lo que'm passa, que sols mirant-lo me senti transtornada!

L'ADRIANA

Deu del cel! Això faltava!

LA BENETA

Jo mai ho hauria cregut que la sola presència d'un home me fes sentir aquest neguit!

L'ADRIANA, *no avenintse del to ab que parla la seva germana*

Però es posible que t'hi hagus encegat tant de sobte?

LA BENETA, *apassionada*

Oh, si ell se fixés en mi, Adriana! Si ell se fixés ab mi!

L'ADRIANA

Tu que m'havies proposat que professessim!

LA BENETA

Si jo no ho sabia que al món se sentissin aquestes coses!

L'ADRIANA, *ab esverament*

Però què estas dient, criatura?

LA BENETA

Si no ho sé lo dic! No sé lo que dic ni lo que diria!... Quin desitg ne tenia de poderte confessar aquesta voluntat! Patia tant haventmho de callar!

L'ADRIANA, *ab certa compassió*

Però no t'ho prenguis així, dòna! Y si ell no'n fa cas de tu?

LA BENETA

Oh, no m'hi facis pensar, Adriana! Que fóra de mi, que fóra?

L'ADRIANA

No hi pensis tant.

LA BENETA

Si em fos possible!... Però no puc! Es un

patir, una obsessió, una ilusió y una esperança.

L'ADRIANA

Y aquest home, justament!, aquest home que ha tirat per terra'l nostre nom!

LA BENETA, *ab tota l'ànima*

Si no puc evitarho! Si no puc evitarho! Encara que hi hagués tirat la nostra casa a terra encara que no'n quedessin, per culpa d'ell, més que quatre parets, jo'l voldria, jo l'estimaria com ara an aquest home!

L'ADRIANA, *apenada*

Deu meu! Deu meu!

LA BENETA, *carinyosament*

Oi que'm perdones, Adriana, que no t'ho digués desseguida?... Me faltava valor, ho pots ben creure... Y es que'm feies una por! Tu érets l'obstacle més gros ab que topava la meva felicitat.

L'ADRIANA

Però y si ell no's fixa en tu?

LA BENETA, *esperançada*

No sé per què, el cor me diu que puc tenir esperances... No has sentit an en Gabriel?... (*Pausa*). Te sabria greu, Adriana, que'm casés?

L'ADRIANA, *benvolent*

No, no men sabria pas de greu si haguessis d'esser feliç.

LA BENETA, *no podent evitar l'exteriorisar un sobtat pensament*

Y tu per què no't cases, Adriana?

(*L'Adriana no sab què respondre de tant regirada que està. S'apoya a la taula, els ulls clavats a terra, el pit pantejantli rítmicament*).

No ho voldries, germana meva?

L'ADRIANA, *ab un esforç, sospirant*
Ah, Beneta!...

LA BENETA, *ab gran prec*
Digues, digues...

L'ADRIANA, *esclatant, com si temés que la sentin*
Si jo trobés un home com cal, que fos digne del meu amor!

LA BENETA, *ab joia*
Sí, Adriana?

L'ADRIANA
Sí, sí; sols fos pera fugir d'aquesta casa aon sembla que som un destorb! (*Concentrat*): Sols pera demostrar a la Marí que també servim pera senyores!

LA BENETA, *ab alegria infantil*
Oi que sí?

L'ADRIANA
Si jo trobés un home que se m'emportés a ciutat, que volgués ferme viure la vida que ha viscut aquesta orgullosa!

LA BENETA
Y l'estimaries, Adriana?

L'ADRIANA
Sí, sí, força!

(*En Jaumet, fent córrer el cavallet ab que juga, s'acosta a les seves ties*).

LA BENETA

Y no t'agradaria tenia un fill com aquest Jaumet, tant hermós?

L'ADRIANA, *agafant el nen*

El meu fill!

(Queden abraçades ab el nen, petonejantlo).

ESCENA XI

ELS MATEIXOS, MÉS LA MARÍ

LA MARÍ, *a l'entrar*

Ah, sóu aquí?

EN JAUMET, *corrent cap a sa mare*

Mamà, mamà: la tieta'm comprarà un tren, un globu y un cavall!

LA MARÍ

Noi!

EN JAUMET

Les tietes m'estimen molt, ara... Oi que m'heu fet força petons?

L'ADRIANA

Sempre t'han estimat les tietes.

LA BENETA

Sempre, sempre.

LA MARÍ

Es clar!... Aont es la Quimeta?

L'ADRIANA

Per allà dins... *(Ab amabilitat)*: T'està bé aquest vestit, Marí.

LA MARÍ, *un xic sorpresa*
T'agrada?

L'ADRIANA
De veres. Oi que està bé, Beneta?

LA BENETA
Força.

EN JAUMET
Apa, tieta, treume'l vestit.

LA MARÍ
Anem, que tel treuré jo.

EN JAUMET
La tieta, la tieta.

L'ADRIANA
Anem, vaja.

EN JAUMET
Aquí mateix!

LA MARÍ
No, aquí, no,

L'ADRIANA
Apa, anem.

(L'Adriana, la Marí y en Jaumet sen van per la dreta. La Beneta se queda sola, pren un taller de brodar y s'asseu al peu de la miranda. Pausa).

ESCENA XII

LA BENETA, MÉS EN JAUME Y EN PIBERNAT

EN JAUME, *per l'esquerra, seguint la seva conversa ab en Pibernat*

Són coses d'aquelles que no haurien de poder esser.

EN PIBERNAT

Demà, quan jo hi parli, miraré de convèncel.

EN JAUME

Me sembla que no'n treurà res. Es un home tant aixut de paraules!

EN PIBERNAT

Millor. Així jo podré parlar més.

EN JAUME, a la Beneta

Ola, nena.

LA BENETA

Ola. (*La seva mirada's topa ab la den Pibernat, que la saluda, y abaixa'l cap a la feina, vergonyosa*).

EN JAUME

Ja veurà, que li ensenyaré'l contracte y així vostè podrà dirli ab més exactitut lo que fa'l cas. Me permet un moment?

EN PIBERNAT

Faci, faci.

(*En Jaume entra a la primera dreta*).

ESCENA XIII

LA BENETA Y EN PIBERNAT

(*Silenci. La Beneta, emocionada, no gosa alçar el cap de la feina. En Pibernat se la mira bona estona, després sen va cap al fons, s'arrepinja a la barana de la miranda, de cara al camp, y diu les primeres paraules. Se senten*

els xisclets d'un vol d'aurenetes que passa y torna a passar insistentment.)

EN PIBERNAT

Es ben tranquil tot això, veritat, senyoreta?

LA BENETA, *constantli enraonar per l'emoció que sent*

Es clar... Com que ningú la destorba la quietut...

EN PIBERNAT

Convida molt al repòs una casa així, tant voltada de silenci...

LA BENETA

Abans no ho era així ..

EN PIBERNAT

Ah, no?

LA BENETA

Tot això que ara es jardí, en vida dels pares també eren terres de conreu.

EN PIBERNAT

Ah, sí?

LA BENETA

Quan en Jaume's va casar va canviarho.

EN PIBERNAT

Aleshores ja no devia esser tant quiet.

LA BENETA

Ja ho era, ja, però no tant. Sempre se senten els cants y els crits de la gent, quan s'hi treballa.

EN PIBERNAT

Es dir que ell, un cop casat, va fer reformes.

LA BENETA

Com que vivia a Barcelona, li va semblar que l'hisenda, voltada de jardins fóra més senyora que no pas voltada de camps de blat. Veu aquí aont hi ha'l sortidor? Era l'era.

EN PIBERNAT

Y ara tant lluny que la tenen d'aquí!

LA BENETA

Es lo mateix. Ab quatre salts hi som. A més, que per lo que nosaltres hem d'anarhi!

EN PIBERNAT

Es clar! (*Pausa. Com responent al séu pensament*): Es molt quiet! Molt quiet!

LA BENETA

Oh, a Barcelona no la tenen tanta tranquil·litat.

EN PIBERNAT

Es clar!

LA BENETA

Moltes vegades se m'ha acudit pensarho això: sembla extrany que quan ets tres quarts lluny de la ciutat, ja trobis tanta quietut!

EN PIBERNAT

Oh, no cal pas anar tant lluny!... (*Pausa*). A vostè no li agrada viure a Barcelona?

LA BENETA

De viurehi molt temps no hi he viscut mai.

EN PIBERNAT

No hi ha fet cap estada llarga?

LA BENETA

Cap estada llarga, no, senyor. Fins durant

un mes que pels negocis del pare hi anavem cada dia, veniem a dormir a casa.

EN PIBERNAT, *ab intenció, costantli decidirse*
Y no li agradaria viurehi?

LA BENETA

Molt.

EN PIBERNAT

Més que an aquí?

LA BENETA

Aquí soc a casa!

EN PIBERNAT

Suposant que vostè allà també fos a casa seva.

LA BENETA

Així sí.

EN PIBERNAT, *fent un esforç, després de miràrsela ple d'amor*

Vostè, un cop casada, ja hi anirà, ja.

LA BENETA, *vergonyosa, riallera, ingènua*

Si, un cop casada!... Si no hi puc anar fins que'm casi, serà tard.

EN PIBERNAT, *sentintse animat per moments*

Que espera casarse a les seves velleses, vostè?

LA BENETA

Ah, no, no... Aleshores ja no'm casaria!

EN PIBERNAT, *acostantshi, decidit*

Doncs quan se casarà? quan se casarà? . .

ESCENA XIV

ELS MATEIXOS, MÉS EN JAUMET

EN JAUMET, *per la dreta, interrompent an en Pibernat*

Diu el papà si vols anarhi.

EN PIBERNAT

Sí, maco.

EN JAUMET

Doncs apa, vés.

(La Beneta pica suaument de peus y es mossega'l llavi inferior en gestic de contrarietat, abaixant el cap a la feina. En Pibernat, impulsivament, acarona'l nen y el besa ab un petó llarg, mirantse la an ella, desapareixent després per la primera dreta. El vol d'aurenets s'ha perdut al lluny).

ESCENA XV

LA BENETA Y EN JAUMET

EN JAUMET

Tieta! Tothom m'estima an-e mi! Fins el senyor Pibernat m'ha dit que soc maco.

EN PIBERNAT

Com que ho ets!... Que no l'estimes, tu, an el senyor Pibernat?

EN JAUMET

No ho sé encara, vès!

LA BENETA

Doncs te l'has d'estimar.

EN JAUMET

Y tu que l'estimes?

(Ella se sorprèn de la pregunta y no respon.)

LA BENETA, *sobtadament, com si tingués necessitat d'explaiarse*

Anem a jugar a baix?

EN JAUMET, *entusiasmat*

Sí, sí. Ja està dit!

LA BENETA

A què jugarem?

EN JAUMET

A córrer.

LA BENETA

Apa, anem.

(Van per anarsen cap a l'esquerra, y a l'esser a la porta 's topen ab en Gabriel y en Sendo).

ESCENA XVI

ELS MATEIXOS, MÉS EN GABRIEL Y EN SENDO

EN GABRIEL

Aont aneu?

EN JAUMET

A jugar. Vols venir, tiet?

EN GABRIEL

Així m'agrada! Fesla córrer força a la tiet!

LA BENETA

Oh, ja correria més que vostè, ja!

EN GABRIEL

Ja ho crec!

EN SENDO

A la petita, tot y no semblarho, ha de córrer molt qui vulgui atraparla!

LA BENETA

Vaja, adeussiau.

(Sen van en Jaumet y la Beneta).

ESCENA XVII

EN GABRIEL Y EN SENDO

EN GABRIEL

Veniu, veniu, Sendo, y ara parlarem de tot això.

EN SENDO

Oh, no caldrà pas una conversa llarga.

EN GABRIEL

Y això?

EN SENDO

Pot donar per perduts tots els passos que hem fet.

EN GABRIEL

De veres?

EN SENDO

Ningú sen vol encarregar d'aquest mort.

EN GABRIEL

No n'hi ha pas per tant!

EN SENDO

Si la gent es així!

EN GABRIEL

Sembla mentida que no's trobi un home que vulgui casarse ab una pubilla de diners!

EN SENDO

Oh! Es que una cosa es una pubilla ab diners y una altra cosa es l'Adriana! De primer ja ho faig això de parlar no més d'una pubilla rica, y tots s'hi avenen, però quan parlo de l'Adriana tothom m'insulta... Un m'ha dit que m'he tornat advocat de males causes.

EN GABRIEL

Però vós heu fet una propaganda discreta...

EN SENDO

Massa. Tantes virtuts li he atribuït a l'Adriana, que he acabat enganyantme a mi mateix. Y quan parlava d'ella'n parlava convençut de que era una xicota excelent.

EN GABRIEL

Heu mirat aquells que vau indicarme?

EN SENDO

Tot ho he mirat. L'hereu Rabassalet, que per poc fa abordar-me pels goços. El mitjà de càl Ballester, que m'ha dit que si li tornava a fer semblant proposició mai més me miraria la cara. El de càl Celrià, que m'ha tret de casa seva perquè ab la meua proposició he portat un disgust a la familia.

EN GABRIEL

Y això?

EN SENDO

Perquè sa mare desseguida ha dit que sí, quan se n'ha enterat. Però ell no ho ha volgut de cap de les maneres, y s'han barallat.

EN GABRIEL

Malament, malament...

EN SENDO

Tant malament com vulgui. No hi ha pas remei per aquest cantó. L'Adriana s'haurà de quedar pera vestir sants, si els sants hi consenten, que de la manera que la gent està, es un xic difícil.

EN GABRIEL

Si que estem ben arreglats!

EN SENDO

No sé per què Deu li havia de donar aquesta cara y aquest gènit, an aquesta noia. Encàbat diuen que Deu tot ho fa bé!

EN GABRIEL

Y ja la feu com ça la proposició?

EN SENDO

Segueixo al peu de la lletra les seves instruccions.

EN GABRIEL

Parleu en nom den Jaume?

EN SENDO

Sí, senyor. Per cert, que'l de cal Rabassalet m'ha dit que ja li respondria personalment an en Jaume pel séu atreviment de ferli semblant ofrena.

EN GABRIEL

Què li heu respost?

EN SENDO

Què volia que respongués? M'he posat a riure pensant en la sorpresa que tindrà en Jaume quan s'enteri d'aquesta comedia.

EN GABRIEL

Y ja no queda ningú més pera preguntar?

EN SENDO

Tres o quatre que així que pugui m'arribaré a veure, però que'm sembla que es per demés.

EN GABRIEL

No hi fa res. Mentres quedi una esperança, convé no regatejar els passos. Penseu en lo necessari que es casar l'Adriana pera que hi hagi tranquil·litat...

EN SENDO

Tant necessari com difícil.

EN GABRIEL

Calleu, que ve algú.

EN SENDO, *havent anat cap a la dreta, a mirar qui ve*

La senyora.

ESCENA XVI

ELS MATEIXOS, MÉS LA MARÍ

LA MARÍ, *a l'entrar*

Ah, tu ets aquí?

EN GABRIEL

Ola, noia.

LA MARÍ

Que has vist el nen?

EN GABRIEL

Sí; se n'ha anat a jugar ab la Beneta.

LA MARÍ, *sorpresa, recalcant les paraules*
A jugar ab la Beneta?

EN GABRIEL

Si, dòna, sí.

LA MARÍ, *escapantli*

Com hi ha món si entenc com són aquestes noies.

EN SENDO

Són com els colors d'una flor de paper que jo tinc al meu quarto, senyora: cambien segons el temps que fa.

LA MARÍ

Vol anar a dirli que'l pugi al nen, Sendo?

EN SENDO

Desseguida.

EN GABRIEL

Y déixals jugar!

LA MARÍ

No, no: encàbat aquella criatura passaria mala nit. Corre y es cansa massa.

EN SENDO

Vaig a buscarlos.

ESCENA XVII

EN GABRIEL Y LA MARÍ

(La Mari s'acosta al fons y mira al camp. En Gabriel l'observa una estona, ab desitg de parlarhi, y no sab còm començar. Pausa).

LA MARÍ

Quina tarda més hermosa, veritat, Biel?

EN GABRIEL

Totes ho són en aquest país.

LA MARÍ

T'agrada estar aquí?

EN GABRIEL

Si no fossin els mals-de-cap de familia, sí.

LA MARÍ

Els passes perquè vols.

EN GABRIEL

Gracies.

(Pausa).

LA MARÍ

Quina calma hi ha en aquesta hora! Diries que'l món ha aturat el seu caminar!

EN GABRIEL

Això seria un dir... El món, ja pot estarne de quiet, que'ls que no s'hi troben bé, també en la calma's mouen y treballen.

LA MARÍ

Te'ns has tornat sociòleg...

EN GABRIEL

Deu men lliuri!

(Altra pausa).

LA MARÍ

Aon deuen haver anat el nen y la Beneta?

EN GABRIEL

No's veuen?

LA MARÍ

No.

EN GABRIEL

Jugant y corrent pel jardí. A la Beneta li ha vingut tant sobtadament això de darse compte de que quan s'es jove s'ha de saltar y de cantar, que ara mai se n'estaria.

LA MARÍ

Pobra criatura!

EN GABRIEL

Veus si era convenient la meva presencia en aquest purgatori que es la vostra casa? Ja he salvat una ànima.

LA MARÍ

Me fas una gracia, Biel, veiente en aquestes trifulgues!

EN GABRIEL

Res: m'he pres seriament el meu paper y vui sortirmen. Ja que tu no ho has sabut fer, vui provar si jo tinc més fortuna.

LA MARÍ

Anessis ben cansat!

EN GABRIEL

O hi hagués altres distraccions!

LA MARÍ

Ten entès, perquè després no'm diguis que no t'he avisat, que no'n treuras res.

EN GABRIEL

Ho suposo.

LA MARÍ

Y doncs, per què hi perds el temps?

EN GABRIEL

Que't sab greu que ho faci lo que faig, Marí?

LA MARÍ

A vegades me poses nerviosa. Dónes importancia a coses que no'n tenen y en tot t'empenyes en veure fantasmes

EN GABRIEL

Que'n tens de bona fe!

LA MARÍ

No tanta com la que tu't penses; però sé quin es el meu camí y el segueixo ben segura.

EN GABRIEL

Sense adonarte de que està vorejat d'esbarzers y ortigues.

LA MARÍ

Y doncs, què vols que hi faci jo? El meu dever se compleix seguintlo. Jo no m'entero de res fòra lo que a mi'm pertany.

EN GABRIEL

Però com vols negar que es an-e tu més que a ningú a qui pertany lo que aquí passa? Aquesta guerra de les teves cunyades a ningú més que a tu perjudica.

LA MARÍ

Estas errat, Gabriel.

EN GABRIEL

No sé quinès raons tens per...

LA MARÍ

Jo soc la mestreaça aquí, ho sabs? Ningú mana més que jo, ni tant com jo. Mano per tot: a la gent, a les cunyades y al cor del meu marit... Ho veus si es insignificant la força d'aquestes noies al costat de la meva?

EN GABRIEL

Però això es un patir seguit. Quan hi ha dret a portar una vida tranquila y reposada, en santa calma, com aquesta tarda que t'atreu, es dolorós haverla de dur de neguit y desconsol.

LA MARÍ

Però es que'ls neguits els passen els altres, Gabriel; no pas jo. Ells són els que's desfan en intrigues y emboscades y passen la vida desconsoladament. Però jo, no. Si jo ni men dono compte del que fan y del que diuen! Si sense voler menyspreu'ls séus recursos, y quan me n'adono'm sab greu. Me sab greu, ho pots ben creure! Jo no vui mai menyspreuar a ningú y ells, pensantse que ho faig ab intenció, me diuen orgullosa y presumida!

EN GABRIEL

Y no es preferible acabarho d'un cop tot això?

LA MARÍ

Si bonament pot ser, es clar que sí! Tant-de-bò tu poguessis conseguirho!... Més si no pots, no desconfiis. Tot s'acabarà tard o d'hora! Jo compleixo 'l meu dever y estimo com cal an en Jaume. Tinc raó y tinc prou força pera' resistir la batalla, que no's darà. Ells, si veiessin que jo entrava en combat, se darien desseguida per vençuts.

EN GABRIEL

Fesho.

LA MARÍ

Encara no. Vui cansarlos abans. Vui seguir el meu camí sense fer cas d'escardots. Ells que facin. Ells que diguin. Jo, mentres tant, soc la mestreja, l'esposa del Jaume y la mare del nostre fill. (Pausa).

EN GABRIEL

Me sembla que t'ho prens ab massa serietat.

LA MARÍ

Tu me l'has encomenada, Gabriel!

EN GABRIEL

Doncs tornem a parlar de la tarda que fa. A una qüestió tant casolana no hi aniran malament quatre gotes de poesia.

LA MARÍ, *mirant a baix*

Míratels còm vénen!

EN GABRIEL

Ah, ah, ah! Vetaquí que a la Beneta mai li devies haver vist ab aquesta cara de pagesal!

LA MARÍ

Ai sa germana quan la vegi!

ESCENA DARRERA

ELS MATEIXOS, MÉS EN JAUME Y EN PIBERNAT.

A POC, EN JAUMET Y LA BENETA

EN JAUME, *desde dins*

Passi, home. Encara hem de gastar compliments?

EN PIBERNAT, *entrant el primer*

Ah, vostès per aquí?

EN GABRIEL

Fent versos dolents davant de la posta de sol...

EN PIBERNAT

No vindrà d'uns.

EN JAUMET, *desde dins*

Mamà, mamà!

EN JAUME

D'aon ve aquest?

LA MARÍ

De jugar ab la Beneta.

EN JAUME

Vaja! Quin sant ha fet el miracle?

EN PIBERNAT

L'arcàngel Sant Gabriel.

(*Entren EN JAUMET Y LA BENETA. Vénen cansats, esbufegant. Ella ls cabells enrenou, vermella, plena de pols. A l'entrar y veure an en Pibernat se queda sorpresa, vergonyosa de presentarse d'aquesta manera.*)

EN JAUMET

Hem corregut més!... (*Se tira als braços de son pare.*)

LA BENETA

Déu vos guard!...

EN GABRIEL

Ola! Quina cara tant vermella!...

EN JAUMET

La tieta s'ha cansat més que jo!

EN JAUME, *satisfet*

Sembla que vagis de les festes!

LA BENETA

Si m'ha fet córrer tant aquest estornell!

EN PIBERNAT, *per dir alguna cosa*

Es saludable això, senyoreta.

LA BENETA

Com hi ha món! El doctor, que'ns ha vist, ha preguntat si ens voliem matar.

EN PIBERNAT

Oh, el séu doctor es molt aprensiu.

(Naturalment se formen dos grupus. Un cap a la dreta, de la Mari, en Jaume, en Jaumet y en Gabriel, y un altre a l'esquerra, de la Beneta, que a l'entrar s'ha assegut, y en Pibernat, que s'hi ha acostat, ab cert apocament al dirigirli la paraula).

LA BENETA

Com que nosaltres no hi estem fets an aquestes coses!

EN PIBERNAT

Aquest es l'inconvenient. Si a nosaltres ens eduquessin com fan a Alemanya y a Inglaterra, que, impulsats per un alt sentit higienic, desde petits ja inculquen als homes l'amor a l'aire y al sol, altra cosa fóra.

EN GABRIEL

Amic Pibernat...

EN PIBERNAT, *un xich molestat perquè's pensava que no l'escollava més que la Beneta*
Digui...

EN GABRIEL

Ja ha demanat torn pera explicar aquesta interpelació?

EN JAUME, *rient ab bonhomia*

No curaras mail

EN GABRIEL, *en veu baixa acostantse an en Pibernat y a la Beneta*

A la Beneta, ara que té aquesta cara que sembla un pom de roses enceses, no es d'Alemanya y d'Inglaterra, que li té de parlar...

LA BENETA, *riallera y sofocada*
 Calli, vostèl

EN GABRIEL

Li té de parlar de joventut, de flors y d'au-
 cells, de batecs d'ales, de totes aquelles coses
 que s'escolten de bon grat quan els cors s'ai-
 xampen...

(*La Beneta, torbada, abaixa'l cap; en Pibernat
 extreny la mà an en Gabriel. La Mari y en
 Jaume, ab el nen, se miren somrients als al-
 tres. Baixa'l teló y s'acaba l'acte segon.*)

ACTE TERCER

ACTE TERCER

Han passat tres setmanes de l'acció de l'acte segon y som a una tarda del mes de Juny, xafagosa y plena de claror. La taula a mitg desparar vol dir que es en havent dinat. Una de les persianes del fons està alçada y el sol entra per allí, omplint de llum el menjador.

ESCENA PRIMERA

L'ADRIANA Y LA QUIMETA

(La Quimeta acaba d'endreçar la taula, entrant y sortint de la cuina. La Adriana s'està a la miranda del fons, guaitat a baix, rient, com si parlés ab algú de fòra).

L'ADRIANA

Gracies. *(Com si respongués a lo que li diuen):* No... —Oh, vostè es més fort que jo!... —Ah, ah, ah!... El senyor Pibernat, el senyor Pibernat!... Sí, vostè!... —No que'm podria fer mal! —Vaja, tiri. *(Li tiren una rosa).* — Gracies...

LA QUIMETA

Ja deu esser don Gabriel.

L'ADRIANA

Sí.

LA QUIMETA

No acaba mai l'humor.

L'ADRIANA, *altra vegada an els de fòra*

Li prometo posarla en aigua... —Serà beneita, si vostè voll... —Es clar!... —Passihobé, passihobé!...

(*Com si els ab qui enraonava — se suposen en Gabriel y en Pibernat—haguessin desaparecut, allarga'l coll pera mirarlos, va a l'extrem pera mirarlos millor, y despres de baixar la persiana s'asseu al costat de la taula.*)

L'ADRIANA

Portaras aigua, Quimeta?

LA QUIMETA

Si, senyoreta. (*Va a la cuina y surt ab un gerro d'aigua.*)

L'ADRIANA

Dòm aquell florer petit.

(*La Quimeta va al buffet, en treu un florer y l'hi dóna. L'Adriana hi posa aigua.*)

LA QUIMETA

Li ha promès posarla en aigua beneita.

L'ADRIANA

Ha estat rient, dòna.

(*La Quimeta ha acabat de endreçar la taula y sen va a la cuina. L'Adriana, quan està sola, mira si l'observa la Quimeta y veient que no, besa la rosa que li han tirat y se la posa al pit. En aquest moment entra la Beneta.*)

ESCENA II

L'ADRIANA Y LA BENETA

LA BENETA, *a l'entrar*

Oh, oh, oh... que vas mudada!

L'ADRIANA, *sorpresa*

Ai!

LA BENETA

No't sofoquis, no't sofoquis... Aveiam... te escau força... Mira, mira la presumida!...

L'ADRIANA, *durantli el sofocament que vol disfreçar ab rialles*

Vés, vés, aixelebrada!... No ho diguis a ningú, sents?

LA BENETA

No més ho diré an en Gabriel.

L'ADRIANA, *seriosament*

No ho facis pas!

LA BENETA

No t'enfadis, vaja... No l'hi diré. Però com t'ha vingut aquest acudit?

L'ADRIANA

Si et veig a tu tant contenta y tens aquesta alegria encomanadiça! (*Posa la rosa al florer*).

LA BENETA

De veres?...

L'ADRIANA

De veres!

LA BENETA, *després de miràrla un moment sense dir res, desde l'altra banda de taula, les mans plegades yarrepenjada de colzes.*

Ara no més te faltaria trobar promès.

L'ADRIANA

Que ets boja!

LA BENETA

Oi que t'agradaria tenirne?

L'ADRIANA

Calla, calla!

LA BENETA

Jo ja t'ho conec, ja, però tu no tens franquesa pera dirho.

L'ADRIANA

Però que't creus que soc tant criatura com tu?

LA BENETA

Veus com no vols dirme la veritat? Com negues lo que declaren els teus ulls, els teus passos y totes les teves accions?

L'ADRIANA

Ai, santa ignocencia!

LA BENETA

Ara mateix, abans d'entrar jo, no ten devies fer poques d'ilusions acaronent aquesta rosa... Si potser li has fet petons, fantasiant que te l'havia donada un jove guapo y ben plantat!

L'ADRIANA, *més sofocada*

Però que has perdut l'enteniment?

LA BENETA

Si jo també ho he passat tot això!

L'ADRIANA

Com que tens el cap ple de pardalets! Com que no tens coneixement!

LA BENETA

Quí en té quan l'amor truca a la porta? (*Pausa. Molt enjogaçada*): Me sembla que ja't

veig, Adriana... Tu, feta una senyoraça, plena d'enteniment y d'experiencia, donant el braç al teu marit... Un marit simpàtic, bon moço... Com ara en Gabriel...

L'ADRIANA, *sorpresa*

Y ara?

LA BENETA

Bé, no vui dir pas que sigui ell... Un com ell, sabs?... Ell, estofat, al teu costat, fent reverencies y barretades als coneguts que van passant y que's giren pera contemplarvos, tot dientse que feu bona parella...

L'ADRIANA, *volent y dolentli escoltarla*

Quan jo dic que ets bojal...

LA BENETA

Tu portaras... (*Responent a una mirada de l'Adriana*): bé, vaja, portaries un capell ample com el de la Marí, ab unes plomes que anirien gronxantse fent acatament al senyoriu de la seva mateixa mestreça... Y tu caminaries així... (*Fent ab l'accionat lo que vol dir, gronxantse ben enjogaçada*).

L'ADRIANA, *no podent aguantarse'l riure*

Ah, ah, ah!...

LA BENETA

Vols dir que no m'hi afino ab els pensaments que't fas?

L'ADRIANA, *escapantli*

No l'has trobat tu un home que't farà lluir?

LA BENETA, *picant de mans criaturera*

Ho veus, ho veus, com t'endevino les llusions?

L'ADRIANA

Perque an-e tu deu passarte lo mateix.

LA BENETA

Sí... ja'm passa una mica, ja, però no tant com an-e tu... Jo no hi penso tant en lluir. Jo no més penso en ell, en en Pibernat, y m'hi casaria tant contenta com ara encara que al séu costat hagués de portar una vida modesta.

L'ADRIANA

Però fóra molt trist casarse, no podent satisfer els nostres desitjos!

LA BENETA

Quan s'estima no's pensa en res més que en estimar. Tot lo demás són detalls y menudencies... A tu ja't passa diferent... Tu ets més reflexiva que jo, y tant com penses en casarte, penses encara en donar rabieta a la Marí.

L'ADRIANA, *ràpida, no podent dissimular que li endevina'ls seus desitjos*

Calla!

LA BENETA

...Però jo no! Joestic tant enfeinada a pensar en ell, que no tinc temps de pensar en res més.

L'ADRIANA

Tu no'm vols creure quan jo't dic que t'hi has ilusionat massa ab aquest home, y Deu vulgui que no tinguis un desengany.

LA BENETA, *un xic ressentida*

Es clar! Com que tu no'l pots veure!

L'ADRIANA

Jo?

LA BENETA

Sí, tu, tu. No està poc enfadat en Jaume perquè avui, després de dinar, altra vegada li has retret el ditxós plet!

L'ADRIANA, *molestada*

Ja l'hi deus haver dit tu an en Jaume.

LA BENETA

En Gabriel l'hi ha dit.

L'ADRIANA

En Gabriel! Ditxós Gabriel! Per tot me surt aquest home tant extrany, ara donantme una alegria, ara ferintme dolorosament!

LA BENETA, *ab intenció*

No t'hi casaries ab en Gabriel, Adriana?

L'ADRIANA

Ab en Gabriel? Jo?... (*Com si fugís pera no demostrar el séu dolor*): Vés, vés, Deu te faci bona. (*Sen va per la primera dreta*).

ESCENA III

LA BENETA Y EN JAUMET

EN JAUMET, *desde dins*

Uuu...

LA BENETA, *anant cap a l'esquerra, enjogaçada.*

Ai, mare! Quina por!

EN JAUMET, *desde dins*

Uuu...

LA BENETA

Què voleu de la part de Deu?

EN JAUMET, *sortint*

Era jo! Era jo! Ela!...

LA BENETA

Mira, grandíssim! Quin espant de donar a la tieta!

EN JAUMET

Ela! Ela! (*Voltant la taula, ab ganes de jugar*): No m'atrapes! No m'atrapes!...

LA BENETA

Ai, si vinci!

EN JAUMET

No m'atrapes!...

(*La Beneta dóna dues o tres voltes per la taula, seguintlo, fins que l'agafa*).

No s'hi val, no s'hi val!

LA BENETA

Per què has espantat a la tieta?

EN JAUMET

Perquè vénen el papà y la mamà y el senyor Farreres.

LA BENETA

Aon són?

EN JAUMET

Ara pugem.

LA BENETA

Mentiderot!

EN JAUMET

Miratels, veus?...

ESCENA IV

ELS MATEIXOS, MÉS EN JAUME, EL DOCTOR
FARRERES Y LA MARÍ

EN JAUME, *al doctor Farreres*
Passi, passi...

DOCTOR FARRERES
Quanta molestia!

LA MARÍ
Oh! gens, senyor doctor!

DOCTOR FARRERES
Vostès són massa amables! (*Adonantse de la Beneta*): Oh, Beneta...

LA BENETA
Deu el guardi...

EN JAUMET, *al doctor Farreres*
Escolta: tu cures?

DOCTOR FARRERES
Devegades.

EN JAUMET
Doncs en Sendo diu que mates.

LA MARÍ
Nen!...

(*Tots riuen*).

DOCTOR FARRERES
En Sendo m'estima molt.

EN JAUMET
A mi també.

EN JAUME, *a la Beneta*
Aont es l'Adriana?

LA BENETA
Per allà dins.

EN JAUME

Vols dirli que vingui?

LA BENETA

Sí... Ab el seu permís, senyor doctor...

DOCTOR FARRERES

Fes, fes Beneta.

(La Beneta sen va per la dreta)

(An en Jaume): La sorprendrem. .

EN JALME

Millor. Es precis acabar aviat.

LA MARÍ

No sé per què vols que jo ho presenciï...

EN JAUME

Hi tens dret.

DOCTOR FARRERES

Es un cas ben especial... Que aquestes coses a un se li acudeixin quan els cabells comencen a blanquejarli

(Torna la Beneta).

LA BENETA

Diu que ara vindrà.

EN JAUME

Doncs tu pren el nen y aneusen a baix.

EN JAUMET

Jo vui veure la tieta Adrianal

EN JAUME

Apa, després la veuras.

LA BENETA

Au, anem.... *(Saludant molt cortesment):*
Passihobé, senyor Farreres...

DOCTOR FARRERES

Adeu, bufona....

(La Beneta y en Jaumet desapareixen per l'esquerra).

ESCENA V

EN JAUME, LA MARÍ, EL DOCTOR FARRERES
Y L'ADRIANA

DOCTOR FARRERES, *després d'un moment de silenci*

Aveiam com s'ho pendrà.

LA MARÍ

Ja la tenim aquí.

L'ADRIANA, *a l'entrar, sorpresa*
Oh, doctor!... Què tal? Còm està?...

DOCTOR FARRERES, *molt afectuós*
Bé... y tu?...

L'ADRIANA

Bé, gracies...

EN JAUME, *a la Mari*

Tanca...

(Ella s'alça y ho fa).

L'ADRIANA, *més sorpresa*
A què devem l'honor de la seva visita?

DOCTOR FARRERES
Coses d'importancia...

EN JAUME

Adriana... es precis que reflexionis bé lo que ara t'anem a dir...

L'ADRIANA

Tu diras, Jaume.

EN JAUME

Séu y escolta.

L'ADRIANA, *asseientse*
Parla.

EN JAUME

Avui {m'has donat un altre disgust, y això no pot continuar de cap de les maneres...

DOCTOR FARRERES, *fent acció d'alçarse*

Potser que jo 'm retirés, Jaume, mentres parleu d'aquestes coses...

EN JAUME

No, no, senyor... M'has donat un altre disgust, perquè ja sabs que jo no vui que's retregui an en Pibernat aquesta maleïda qüestió del plet...

L'ADRIANA

Y no tindries un altre moment pera parlar-men?

EN JAUME

No, perquè això ve a tom per lo que hem de dirte.., Ja veus que lo que passa a casa no pot seguir ni per nosaltres, ni per tu, ni per ningú...

L'ADRIANA

Un altre discurs?

EN JAUME, *ab gènit*

Un altre... No'm facis dir disbarats!

L'ADRIANA

Acaba d'un cop, doncs, perquè'm tens neguitosa.

EN JAUME

El senyor Doctor, de qui no cal ferte elogis perquè'l coneixes prou, fa dies que'm parla de un assumpte que venim a comunicar-te per veure si d'un cop s'arregla tot...

L'ADRIANA, *nirviosa*

Vols acabar?...

EN JAUME

Tu sabs que de la manera com les coses han anat embranchantse, cal que tu o la Marí y jo ens-en anem de casa...

(L'Adriana fa visibles moviments de neguit).

No't sàpiga greu que t'ho digui davant del senyor Farreres, perquè ell moltes vegades ha escoltat les teves queixes y...

DOCTOR FARRERES

Jo he procurat, ab bones paraules, conciliarvos a tots...

L'ADRIANA, no podent aguantar més

Y vols que men vagi de casa, Jaume?

EN JAUME

No. Tu sabs prou que d'aquí no ten pots moure mentre siguis soltera...

L'ADRIANA

Y bé...

EN JAUME

El doctor desitjaria—y fóra l'alegria de tots nosaltres, perquè sabriem ab quina sort te juntares per tota la vida—casarse ab tu...

L'ADRIANA, en el comble de la sorpresa

Tu?... Tu vols casarme, Jaume?

EN JAUME

Sí...

DOCTOR FARRERES, *amablement*

Tu sabs prou bé, Adriana, que al meu costat passaries ab tota felicitat els anys de la teva vida...

L'ADRIANA, sense escoltar lo que li diuen

No men sé avenir!...

DOCTOR FARRERES

Ja coneixes el meu caràcter, inassa bo per cert, que l'esser tant bo m'ha perdut moltes vegades ..

EN JAUME

Sabs ben bé que al costat del senyor Farreres no t'ha de faltar res...

DOCTOR FARRERES

Soc jove encara... En quant a posició...

EN JAUME

Oh, d'això no cal parlarne, doctor!...

(L'Adriana resta quieta, capficada, com si per dintre séu s'hi revollessin mil pensaments, abstracta a lo que en Jaume y el Doctor Farreres diuen).

DOCTOR FARRERES

Jo, la mirada posada en tu li tenia de molt temps, Adriana, y ja sabs que t'he demostrat benvolerte tantes vegades com t'has acostat an-e mi en demanda de consells... Fa uns quants dies en Gabriel va indicarme...

L'ADRIANA, interrompentlo, ràpidament, com si despertés d'un somni

En Gabriel, diu?

DOCTOR FARRERES

Sí...

L'ADRIANA

Què hi dius an això, Marí?

LA MARÍ, plena d'emoció

No goso a parlar, jo, Adriana ..

L'ADRIANA, refentse, volent aparentar serenitat
Doncs bé, senyor doctor: jo ho sento ab tota

la meva ànima, no vui pera res d'aquest món
que vostè s'ho prengui com a menyspreu...
però jo no vui casarme.

EN JAUME, *fòra de to*
Còm s'entén no vols casarte?

L'ADRIANA, *enèrgica*
No vui casarme, Jaume!

EN JAUME
T'hi obligarem!

L'ADRIANA
No tens prou força!

EN JAUME
Adriana!... que tu vols que faci un disbarat!

L'ADRIANA
Y per no ferlo tu, vols que sigui jo qui el
faci?

DOCTOR FARRERES, *torbat*
No m'ho esperava, la veritat.

EN JAUME, *ab fermesa*
Se casarà, senyor Farreres!

L'ADRIANA
Te dic que no!

EN JAUME
Te dic que sí!

DOCTOR FARRERES
Amics meus...: sento extraordinariament
que per mi hagin de tenir un nou disgust...
(*Fa acció d'alçarse*).

EN JAUME
No, no's mogui encara. Permeti un mo-
ment... Vostè sortirà d'aquí havent sentit dir
que sí a l'Adriana...

L'ADRIANA

Jaume! Te prego que no'm facis enraonar!

EN JAUME

Enraona tant com vulguis, que poc te costa!
Però faras lo que jo't digui Jo mano a casa!
Soc l'amol

L'ADRIANA

Marí! No'l sents?

LA MARÍ, *ab gran prec, plena de voluntat*

Jaume! T'ho demano per mi! No vulguis alcançar lo que es impossible! No la veus a la Adriana?...

DOCTOR FARRERES

Repeteixo, senyors, que no està bé que jo presencii aquestes escenes.

EN JAUME

Quins papers de ferme fer!... Això, això es lo que hauries d'evitar en lloc de pendre basa en lo que no't pertany!

DOCTOR FARRERES, *ja alçat, a punt d'anarsen*

Bé, bé, deixintha córrer... Després ens veurem y ab calma parlarem de tot... Donya Marí, li prego que vostè s'interposi entre ells pera que'l disgust no s'allargui massa... Ja sé que vostè no necessita dels meus consells en un cas com aquest, però'l meu desitg de que la pau sigui en vostès m'ha fet cometre la imprudencia de...

LA MARÍ

Oh! De cap manera, senyor doctor. Vostè sab que mana en aquesta com en la seva casa...

DOCTOR FARRERES

Gracies, senyora... Jaume, te prego que no parlis més d'aquesta qüestió, que després de tot es insignificant ..

EN JAUME

Jo a vostè li prego que no's mogui encara, senyor Farreres... He dit que serà que sí, y serà!...

DOCTOR FARRERES

No, Jaume... Ja veus que la situació es pera mi violentíssima... Jo'm creia que de bones a primeres l'Adriana s'hauria fet càrreg de lo ventatjosa que pera ella es la meva proposició... Veig que m'he equivocat y no es qüestió d'entrar ara en discussions per coses que no s'ho mereixen...

EN JAUME

Li demano que...

DOCTOR FARRERES, *interrompenllo*

Fuig, home. fuig... Fe dic que ho deixis córrer tot... (*Donantli la mà*): Adéu... (*Saludant ab una reverencia*): Als peus de vostès, senyores... (*Desapareix*).

(*Tots se queden silenciosos, sense saber què dir en la seva torbació*).

ESCENA VI

LA MARÍ, L'ADRIANA Y EN JAUME

L'ADRIANA, *després d'un moment de silenci*

Vols dirme, Jaume, a què ha vingut això tant impensat? No respons? Es que ja reconeixes que has donat un mal pas? Per què

calles, ara que estem sols? (*Ab intenció*): Es que't fa nosa la Mari, ara?

EN JAUME, *ràpid, enèrgic*

Calla, mala llengua! Encara no ho sabs a què ha vingut?... Doncs ja t'ho diré: al meu desitg de que s'acabin els disgustos que tu'ns dones... Tu fa dies que'm busques el cos y al cap-d'avall me trobaras l'ànima.

LA MARI, *posantse entre'ls dos*

Vaja, no hi tornem!

EN JAUME

Ten recordaràs tota la vida d'aquest paper que m'has fet fer davant del senyor Farreres! Tota la vida!

LA MARI

Te dic que no hi tornem, Jaume!

EN JAUME

Quines coses me passen an-e mi per la toçuderia d'aquesta noia!

L'ADRIANA

Y qui ets tu pera obligarme a que jo'm casi ab el primer que a tu't convingui?

LA MARI

Però deixeuho estar, per l'amor de Deu!.., T'ho prego per mi, Jaume... Vesten tu, Adriana.

EN JAUME

No, no se n'anirà encara! La qüestió es que la cosa s'allargui!

L'ADRIANA

Sí que me n'aniré, sí... Fa tant temps que faig nosa a casa! Soc com una cosa vella que

no us plau... De la mateixa manera que arreconeu a les golfes lo que era'l goig dels pares, an-e mi volies arreconarme an aquest senyor Farreres que no s'aguanta de vell!

LA MARÍ

Calla, dòna!

EN JAUME

No, si no es possible que calli! Si aquesta llengua d'escorpí ningú l'atura quan les dóna per fer mal!

L'ADRIANA

No't faré gaire més nosa al teu costat, no t'espantis. Però ten en compte que quan jo men vagi d'aquí, no men puc anar sola.

EN JAUME

No ten mouràs d'aquí, no! Si jo tinc de portarte enroscada pel coll tota la vida, com una serp, encara que m'enverinis! D'això, d'això es de lo que't vals!

LA MARÍ

Quin sofrir, Senyor, quin sofrir!

L'ADRIANA

Y tu de què't vals Jaume? D'esser l'amo?

EN JAUME, *fòra de sí*

Calla!... (*Amenaçantla, ab el braç enlaire al dir les últimes paraules*): Vesten, vesten del meu davant, perquè si no!...

LA MARÍ, *aturantli el braç, ab un crit*
Jaume!...

L'ADRIANA, *rompent en plor*

Això faltaria, que'm peguessis!... (*Tot anant-sen cap a la dreta, plorant desesperadament*): Pare!... Mare!... Mare meva!...

ESCENA VII

LA MARÍ Y EN JAUME

(*Silenci llarg. En Jaume s'ha assegut a un recó, el colze descansant sobre'l respatller d'una cadira y la mà sostenintli el cap. La Marí sel mira ab llarga mirada plena d'amor y de neguit. A poc a poc s'hi acosta, sel mira bona estona y després li passa'ls braços pel coll, dient, pregadora, les primeres paraules*).

LA MARÍ

Jaume!... (*Ell no respon y ella insisteix, més pregadora*): Jaume meu!... Vols dirme què es això que passa aquí dintre?

EN JAUME

No ho sé pas, Marí!

LA MARÍ, *ben amorosa*

Per què us preneu així les coses?... Tant dolenta soc, que soc culpable de totes aquestes raons?

EN JAUME, *ràpid, sobressaltat, ab amor*

No, Marí! No comencis així!... Tu no hi tens cap culpa, cap, en totes aquestes coses!

LA MARÍ, *convençuda*

Sí, sí; jo l'he portat el malestar an aquesta casa!...

EN JAUME

Marí! per Déu!... (*Desesperat*): Que sols faltaria que tu acabessis de desesperarme!

LA MARÍ

Per què haviem de mourens de Barcelona?

EN JAUME, *ab gènit que vol dominar amorosament*

Si no es això! Si no es això!... Que no veus quin caràcter té aquesta noia? Que no has vist quina manera de ferme quedar en ridícul?

LA MARÍ, *no atrevintse a dir clar tot lo que pensa*

No, Jaume, no...

EN JAUME

Que no, dius?

LA MARÍ, *no podent dominarse*

Però per què l'has donat aquest pas sense tenir la seguretat del resultat que'n treuriès?

EN JAUME

Y per què no m'ho has dit abans, això?

LA MARÍ

Perquè'm creia que ja n'havieu parlat quan t'he sentit dir tant decidit al senyor Farreres que podia donarho per fet.

EN JAUME

Però qui s'havía de pensar...

LA MARÍ

Qualsevol que no tingui la teva bona fe, s'ho hauria pensat... Còm volies que ella acceptés l'emmaridarse ab aquest home, si no hi sent cap afecció? Si comença, potser, per no agradarli!...

EN JAUME

Als séus anys pot anar ab exigencies!

LA MARÍ

No t'ho prenguis així, Jaume, que'm penso que't sembla que jo també 't contradic pera

acabarte d'enfadar... L'Adriana, ara, a la seva edat y tota la vida pot serho d'exigent en aquesta qüestió... Pensahi bé, t'ho prego... Per què vols que ella se sacrifici entregantse a un home que li es repulsiu, si no hi ha cap força que pugui obligarli?...

EN JAUME

No ho ha dit pas que li sigui repulsiu.

LA MARÍ

Però com volies que ho digués?... Prou que ho ha dit, sinó que tu no has sabut fixarhi... Tu no ho has vist com se li apagava la lluiçor que'ls seus ulls tenien quan ha entrat.. Oi que no?

EN JAUME, *ja més asserenat*

Estava bé pera fixarme en aquestes coses!

LA MARÍ

Doncs jo sí que m'hi he fixat, Jaume. Y fins m'he convençut de que l'Adriana estima... (*Ell se la mira sorprès*) però no an el senyor Farreres...

EN JAUME

Y què li faltaria al costat d'ell?

LA MARÍ

No siguis egoista!.. Li faltaria tot això que tenim tu y jo, aquest amor que'ns fa contenta la vida... Es que vols esser sol, al món, en estimar?

EN JAUME

Doncs que parli d'una vegada! Que digui qui es aquest desgraciat que ella voldria, y si ell s'hi conforma, que's casin, en nom de Déu!

ESCENA VIII

ELS MATEIXOS, MÉS EN GABRIEL Y EN SENDO
EN GABRIEL, *que ha sentit les darreres paraules
den Jaume*

Quí són els que s'han de casar en nom de Déu?

(La Mari li indica que calli).

EN JAUME

Ola. Ja sou aquí?

EN SENDO

A baix hi ha en Batlló que't demana.

EN JAUME

Deixam anar a veure què vol... Us quedeu?

LA MARI

Jo no,

EN GABRIEL

Jo sí. Y vós també, Sendo. Hem de parlar.

EN JAUME, *jovialment*

Però quin negoci us porteu vosaltres dos?

EN SENDO

Negocis d'estat...

EN GABRIEL

Matrimonial.

EN JAUME

Ja us heu arreplegat bon parell, ja!

EN SENDO

No'n podies pas buscar un altre.

*(En Jaume y la Mari sen van per l'esquerra,
y a l'arribarhi's topen ab la Beneta y en
Pibernat).*

ESCENA IX

ELS MATEIXOS, MÉS LA BENETA Y EN PIBERNAT

LA BENETA

Ah, mirissels!

EN JAUME

Aont aneu?

LA BENETA

Hem vist marxar al senyor Farreres y hem pensat que ja s'havia acabat la vostra conferència.

EN GABRIEL

Ola, senyor regidor!

EN PIBERNAT

Ah, vostè per aquí?

EN GABRIEL

Ja ho veu.

EN PIBERNAT

Encara, que sobra la sorpresa. Allà aont hi ha en Sendo no cal dir que vostè no hi falta, o al revés.

EN SENDO

Són coses d'aquelles que no poden evitarse...
Lo mateix els passa a vostè y a la Beneta.

LA MARÍ, *an en Pibernat*

Se queden?

LA BENETA

Sí, si. Hem de dir ailò an en Gabriel.

EN JAUME

Anem, doncs, que aquell s'espera.

(Sen van per l'esquerra).

ESCENA X

ELS MATEIXOS, MENYS LA MARÍ Y EN JAUME

EN GABRIEL

Què es lo que m'han de dir vostès, Romeo y Julieta?

LA BENETA

Fa mitja hora que'l busquem.

EN GABRIEL

Y això?

EN PIBERNAT

Volem proposarli una sortida per demà a la tarda.

EN GABRIEL

Aon volen anar?

LA BENETA

A l'ermita de Santa Llucia.

EN GABRIEL

Aon cau, això?

LA BENETA

Sobre Sant Magí.

EN GABRIEL

Pobre Sant Magí! Li farà mal!

LA BENETA

Vagi!... Sobre la Font de Sant Magí...

EN GABRIEL

També té una Font Sant Magí?

EN SENDO

Això no sab?

EN GABRIEL

Y què tal li va? S'hi guanya la vida?

EN SENDO

Ell no. L'ermità sí.

LA BENETA

En què quedem? Vindrà o no?

EN GABRIEL

Es clar, dòna, que vindré. Allà aon vostès vulguin, vindré. Desde que'm dedico an aquesta respectable feina d'acompanyar enamorats, no'm toca fer altra cosa que lo que vostès disposin.

EN PIBERNAT

Compleix el séu dever.

LA BENETA

Es lo que ha de fer.

EN SENDO, *ab ironia*

Y doncs, per què no'l fas complir a tothom el séu dever?

LA BENETA

Què vols dir, Sendo?

EN SENDO

M'ho tinc de callar lo que vui dir. Potser ofendria.

LA BENETA

Ara vui saberho!

EN SENDO

Doncs perdoni, senyor Pibernat...

EN PIBERNAT

De què?

EN SENDO

Si l'ofenc, ne tindrà la culpa'l seu carinyo.

EN PIBERNAT

Digueu, home, digueu...

EN SENDO

Com que's tractava del compliment de devers, y la Beneta ha dit que s'havien de complir, m'he recordat de que vostè es regidor de Barcelona, m'entén?...

EN PIBERNAT

Prou, home!

EN SENDO

Y m'ha sobtat el dubte de si un regidor els compleix els séus devers fent galindaines com un noi de disset anys.

EN GABRIEL, *rient*

Ah, ah! ah...

EN PIBERNAT

Encara no he acabat el mes de llicencia que van donarme.

EN GABRIEL

Y ahir ja deia que'n pensa demanar un altre, Sendo.

EN SENDO, *ab molta serietat*

Tots els que vulgui.

LA BENETA, *molestada*

Però a vostès qui els pregunta els anys que tenen!

EN SENDO

No tel farem fugir, no tinguis por... Però lo que jo't dic es que si manés en el tràngol del sufragi, posaria una condició que privaria d'enamorar als homes un cop sortits de les urnes.

EN GABRIEL

No està mal pensat.

EN PIBERNAT

Doncs jo'n protestol

LA BENETA

Y jo també!

EN SENDO

Les fariem constar les vostres protestes, però tirariem avant la condició. Això de la política ha d'esser com el matrimoni: el que no's vegi ab cor de complir ab la seva obligació, que no's casi.

EN GABRIEL

Reculli la màxima, Pibernat.

EN PIBERNAT

Gairebé m'averkonyiran ab tants càrrecs!

EN SENDO, *espontaniament*

No hi ha por!

EN PIBERNAT

Potser sí.

EN SENDO, *ràpid*

No hi ha por, perquè si s'hagués d'averkonyir, ja no fóra regidor... (*Rient y cambiant de to*): Això es una broma, eh?

LA BENETA

Quines bromes tens!

EN PIBERNAT

Vès, que estic a punt de recular del meu desitg de demanar un altre mes de llicència.

LA BENETA

Vostè sen guardarà prou!

EN PIBERNAT

Que no veu lo que diu el poble?...

EN GABRIEL

Ah, sí, això es cert. Aquesta es l'opinió del poble que'ls vota.

EN SENDO

Del poble sobirà.

EN PIBERNAT

Vaja, doncs, demà cap a Barcelona.

LA BENETA

No ho vui pas, Enric!

EN PIBERNAT

Però que no veu com me posen?...

LA BENETA

Es dir, que pot més el dir de la gent que la meva companyia?

EN PIBERNAT

Ho veuen? M'haig de quedar.

EN GABRIEL

Molt bé! Eh, Sendo? L'amor triomfant de la política!

EN SENDO

No'm ve gens de nou. N'han caigut tants de ministeris perquè s'han entrebancat ab fol-dilles!

ESCENA IX

ELS MATEIXOS, MÉS DON RAMON

DON RAMON. *per l'esquerra*

Ab salut.

EN GABRIEL

Ola, procurador immaculat.

DON RAMON

Que no hi ha en Jaume per aquí?

LA BENETA

Ha d'esser a baix.

DON RAMON

No l'he vist pas.

LA BENETA

Si ara mateix acaba d'anarsenhi!

DON RAMON

Ja'm dispensaran doncs.

(Fa acció d'anarsen).

EN GABRIEL

Escolti, home: aon va tant cremat?

DON RAMON

La veritat es que no'm ve d'un quart.

(La Beneta y en Pibernat, cap al fons, parlen y riuen).

EN GABRIEL

Y doncs, per què corre tant?

DON RAMON

Per vici. No pas perquè'n tingui necessitat.

EN GABRIEL

Doncs tingui, home. *(Li dona un cigarret).*
Fumi y sigui. *(També convidada en Sendo).*

DON RAMON

Ja'm convé ja. Tot el matí que camino.

EN GABRIEL

Jo precisament tenia ganes de veurel a vostè.

DON RAMON

Y això?

EN GABRIEL

Oh! Què li diré, jo? Ganes d'enraonar. Aquí un troba tant llarg el dia, que sempre desitja conversar ab l'un o ab l'altre. Ara mateix feia dos dies que no l'haviem vist ni en palla ni en pols, a vostè.

DON RAMON

Un té sempre tanta feina que li dóna presses!

EN GABRIEL

A propòsit... Que'n té, de feina, demà a la tarda?

DON RAMON

Sí y no. Es d'aquella feina que s'ha de fer, però no ve d'un dia.

EN SENDO

Val més que la faci, doncs. Feina feta no té destorb.

DON RAMON

Per què ho deia, don Gabriel?

EN GABRIEL

Per si volia acompanyarnos a una forada ab la Beneta y un Pibernat.

DON RAMON

Y quin paper hi farà vostè?

EN GABRIEL

El de... mare.

(Desde ara Don Ramon, en Gabriel y en Sendo parlén ab intenció pera que en Pibernat y la Beneta se donguin per aludits).

DON RAMON

Tant mateix sembla que s'ho han agafat a la valenta!

EN SENDO

Oi que ningú diria que's tracta de qui es tracta?

DON RAMON

Quina joventut! quina joventut!

EN GABRIEL

La joventut que ha de regenerarnos, don Ramon!

DON RAMON

Ja pot ben dirho!

EN SENDO

Y els electors que's consumin!
(La Beneta y en Pibernat segueixen tant distrets com abans. Per l'oclitut se comprèn que la Beneta proposa an en Pibernat anarsen a baix y ell hi accedeix. Ara avancen y diuen):

LA BENETA

Se queden, vostès?

EN GABRIEL

Que sen van?

LA BENETA

Sí.

EN SENDO

Glorificat toca matines.

EN PIBERNAT

Fins després.

(Desapareixen, embabiecats l'un ab l'altre).

ESCENA XI

EN GABRIEL, DON RAMON Y EN SENDO

DON RAMON

Quin paper de fernos!

EN GABRIEL

Oh, que's creu que'ns han sentit?

EN SENDO

Ni de mitja paraula.

DON RAMON

Tant directes que'ls tiraven les indirectes?

EN SENDO

Ca! Si així que's veuen l'un davant de l'altra, es troben d'ulls, y comencen a deixarse anar a poc a poc tot aquell castell d'ilusions y paraules dolces, ja no senten res de lo que passa al món.

DON RAMON

Es ben veritat que s'ho han pres com dues criatures!

EN GABRIEL

Tal com se prenen aquestes coses. Ja pot serho de gran un home y pot tenirlos de blancs els cabells, que si l'amor el pessigolleja, se torna com un cadell.

DON RAMON

Sí que te raó, sí!

EN GABRIEL

Que's creu que vostè no se sentiria deu vegades més jove, si ara's fixava en una dòna y s'hi comencés a entusiasmar?

DON RAMON

Deu men salvi!

EN SENDO

Sí! Faci l'escrupulós!

EN GABRIEL

Qualsevol se pensaria que vostè ja's dóna per vençut!

DON RAMON

Vaia si m'hi dono!

EN GABRIEL

No serà tant! Vol dir que no s'ha enamorat mai, don Ramon? La pregunta es indiscreta, però considero que estem sols y som tres homes.

EN SENDO

Ho sembla.

DON RAMON

Tant com mai, tant com mai, no ho diré pas...

EN GABRIEL

Aveiam, aveiam.

DON RAMON, *ab malicia, comprenent la situació*

Oh, no té cap importancia... Jo havia bro-mejat un xic ab una noia que no tenia pares...

EN GABRIEL

Es una ventatja no gens despreciable.

DON RAMON

Vivia ab uns parents séus, bona gent, a qui ella, ab el séu gènit, amargava la vida...

EN GABRIEL

Es interessant això!

DON RAMON

Y entre bromes y veres, allò que passa, sense donarsen compte aquella noia s'havia encate-rinat ab mi.

EN SENDO

Es una pena això d'esser bon moço!

DON RAMON

Com hi ha món!

EN GABRIEL

Es dir, que ella l'estimava?

DON RAMON

De quina manera!

EN GABRIEL

Això sempre es una ventatja.

DON RAMON

Oh, n'hi havia d'altres de ventatges. Entre elles, la de que era rica, y la de que casantme ab ella feia un bé an aquella bona familia ab qui vivia, perquè li portava la tranquil·litat que ab el séu gènit li havia fet perdre.

EN GABRIEL

Santa obra!

DON RAMON

DON RAMON *després d'una petita pausa, pera remarcar la frase*

Però'm va faltar valor!

(En Gabriel y en Sendo's queden parats).

EN SENDO, *després d'una altra pausa*

Adéu, esperances!

DON RAMON

Adéu les esperances d'ella. Jo no n'havia tingut mai.

EN GABRIEL

Però com se comprèn que vostè, estant segur de que ella l'estimava, tinguéis por de casarshi?

DON RAMON

No li sabia dir. Però lo cert es que vaig tenirne.

EN SENDO

Y doncs què hauria fet si ella no l'hagué estimat?

DON RAMON

Preguntar si es volia burlar de mi el que'm proposava'l casament

EN SENDO

Ja es un xic fort això, però vaja...

EN GABRIEL, *escorregut, pera dissimular*

Y no hi ha pensat mai més?

DON RAMON

Una sola vegada: ara, pera explicarli a vos-tè. Mai se m'havia ocorregut recordarho... (*Alçantse*): Ja'm dispensarà, veritat? Men vaig a veure si trobo an en Jaume...

• EN GABRIEL

Ja'ns deixa?

DON RAMON

Dispensi, però...

EN GABRIEL

En que quedem per demà a la tarda?

DON RAMON

Ja'n parlarem.

EN SENDO

Apa, animis...

DON RAMON

Que s'hi conservin... (*Sen va per l'esquerra fent un geste maliciós, com envanit de la seva actitud en la conversa que acaben de tenir*).

ESCENA XI

EN GABRIEL Y EN SENDO

EN SENDO, *després d'una pausa durant la qual s'ha quedat mirant fixament an en Gabriel*
Ho ha vist? Doncs tothom diu lo mateix,

EN GABRIEL, *amoimat*

Però tant covards són els homes, que no's veuen ab cor de dominar una dòna?

EN SENDO

Això no es una dòna, don Gabriel. Això es una... (*Ab la mà s tapa la boca*).

EN GABRIEL

Aon podriem recórrer, encara?

EN SENDO

Què sé jo! Don Ramon era l'últim recurs que'm quedava... S'han acabat les municions! (*Bromejant*): Ei, a no esser que ara m'ho proposés an-e mi!

EN GABRIEL, *espontaniament*

Que us creieu que fóra cap mal pensament?

EN SENDO, *esverat*

Home!...

EN GABRIEL

Es que si us ho miressiu bé, tal volta ..

EN SENDO, *més esverat encara*

Home!...

EN GABRIEL

Devegades la felicitat ve per allà aont un menos se pensa.

EN SENDO, *en el comble de l'esverament*

Home!...

EN GABRIEL

Bé, què dieu?

EN SENDO, *no podentse resistir*

No's vulgui burlar de mi ara, don Gabriel.

EN GABRIEL

No men burlo pas.

EN SENDO

Es que jo ja'l comenso a conèixer a vostè.

EN GABRIEL

Millor que millor. Així veureu que us parlo sincerament.

EN SENDO, *incrèdul*

Ja, ja ho vui creure que'm parla sincerament, però la veritat...

EN GABRIEL

Què?

EN SENDO

Trobo que'm fa una proposició que...

EN GABRIEL

Bé, què?

EN SENDO, *fent un esforç*

Que no sé per qui m'ha pres, vaja!

EN GABRIEL

No feu rosegons d'aquest pa.

EN SENDO

No'n faig pas de rosegons... però encara me estimo una engruna...

EN GABRIEL

No crec que per ningú sigui abandonar-se'l casarse ab una dòna com l'Adriana.

EN SENDO

No, abandonar-se, no... Pitjor.

EN GABRIEL

No exagereu!

EN SENDO

Si un hom tingués la desgracia de no tenir claror als ulls!

EN GABRIEL

No es pas tant lletja!

EN SENDO, *se'l mira. sorprès, y diu, després de un moment*

Y vostè vol que cregui que parla sincerament?

EN GABRIEL

Us dic que sí que us hi parlo...

EN SENDO

Però jo no'l crec.

EN GABRIEL

Vós mateix.

EN SENDO

Cada hu com se les agafa les coses! (*Pausa*).

EN GABRIEL

Res, donemho tot per perdut, doncs.

EN SENDO

Què vol ferhi!

EN GABRIEL

La veritat es que pensava que fallaria tot-hom, però vós no, Sendo.

EN SENDO, *dubtant si li parlen seriosament o no*

Quan la planeta està tirada!...

EN GABRIEL

He tingut el desengany més gros de tots, ara, creieume.

EN SENDO, *boi convençut*

Potser sí que va de veres!

EN GABRIEL

Sense potser que hi valgui.

EN SENDO

Aveiam, mirim.

EN GABRIEL

Encara'm fareu riure!

EN SENDO

Vostè vol ferme riure an-e mi.

EN GABRIEL

Sóu ben incrèdul!

EN SENDO

Oh, ja'm va convencent, no's pensi.

EN GABRIEL

Bé us costa prou!

EN SENDO, *que se l'ha anat mirant, convencentse
per moments*

Y que ja m'ha convençut del tot!

EN GABRIEL

Ja era hora!

*(Pausa. En Sendo's queda un moment cap-baix.
En Gabriel s'acosta cap al fons, pera dis-
treure la mirada).*

EN SENDO

Doncs bé, senyor Gabriel...

EN GABRIEL, *distretament*

Què voleu, Sendo?

EN SENDO

Jo li he posat a vostè una voluntat que no's
posa a un germà...

EN GABRIEL

Gracies...

EN SENDO, *ab voluntat*

Y per vostè fóra capaç de fer lo que no faria
per ningú més d'aquest món.

EN GABRIEL

Us repeteixo que gracies...

EN SENDO

Y jo no sols no li desitjo cap mal a vostè,

sinó que posaria'l coll pera evitar que mai n'hi sobrevingués cap... Y al del que n'hi volgués fer de mal, don Gabriel, perquè si es posava a tret meu la pagaria cara.

EN GABRIEL, *ab agraiment*

Sóu un gran home!

EN SENDO

Crec que quan se parla així, les paraules surten de més endins que de la boca... Es aquest (*Picantse'l cor*) qui les dicta.

EN GABRIEL

Vaia!

EN SENDO

Doncs aquest, que es més savi que jo, m'aconsella que no'm casi ab l'Adriana.

EN GABRIEL

Doncs no'n parlem més. Deixemho córrer.

EN SENDO

Tot això, suposant que ella m'hagués de volguer, que no ho crec...

EN GABRIEL

No sóu pas tant despreciable.

EN SENDO

Gracies. Però jo, ab tot y coneixens de petits, aquí no soc més que un majordom més o menos considerat, y ella es la mestrea.

EN GABRIEL

Això fóra lo de menos.

EN SENDO

Doncs si fos, com diu, lo de menos, y ella m'acceptés, jo m'hi casaria ben a disgust, don Gabriel.

EN GABRIEL

Doncs no'n parlem més, home.

EN SENDO, *com si temés haverlo molestat*

De totes maneres, tingui entès que li he dit que per vostè faria impossibles...

EN GABRIEL, *cansantlo la conversa*

Gracies, gracies...

EN SENDO, *comprenent el disgust den Gabriel, després de fer un esforç perquè li costa decidir-se*

Y com que's tracta de satisfer un desitg seu... si ella'm pren, jo m'hi caso.

EN GABRIEL

No, no... No vui pas que per mi feu un sacrifici així.

EN SENDO

El faré de bon grat.

EN GABRIEL

Però jo no ho vui.

EN SENDO, *ràpid*

Li dic que sí.

EN GABRIEL, *més ràpid*

De cap de les maneres.

EN SENDO, *encara més ràpid*

No m'ho faci tornar a dir!

EN GABRIEL

Es per demés que insistiu, Sendo... Jo us agraeixo la vostra bona voluntat, però es que jo tindria un remordiment tota la vida.

EN SENDO, *sorprès, satisfet de trobar una fugida*

També fóra sensible, això... Li treuria'l ne-

guit d'un moment pera portarnhi un que no'l deixaria en tota la vida...

EN GABRIEL

Perxò mateix... No'n parlem més.

EN SENDO

Si no fos aquest remordiment que vostè tindria!

EN GABRIEL

Deixemho córrer, que ve algú.

EN SENDO, *mirant cap a la dreta*

Ella. Aquí la té.

ESCENA XII

ELS MATEIXOS, MÉS L'ADRIANA

(L'Adriana surt vestida pera anarsen de casa. Va senzilla, però escaienta, ab mantellina).

L'ADRIANA, *a l'entrar*

Ah, vostès son aquí?

EN GABRIEL, *jovialment*

Aon va tant mudada?

L'ADRIANA

Es dia de festa ayuí aquí casa, Gabriel.

EN GABRIEL

Ah, no ho sabia!

L'ADRIANA *somriu forçadament, y diu an en*
Sendo

Faras portarme a casa ia tia lo que't dirà ta germana, Sendo?

EN SENDO

Prou. Que ho vols desseguida?

L'ADRIANA

Quan més aviat millor.

EN SENDO

Deixam anar a veure què fa'l Queló, doncs.

(Sen va per l'esquerra).

ESCENA XIII

EN GABRIEL Y L'ADRIANA

(L'Adriana resta un moment silenciosa, cap-baixa, com si no gosés dir una paraula. En Gabriel l'observa sense comprendre res. Pausa. Ella 's refà, li allarga molt cerimoniosament la mà, y diu):

L'ADRIANA

Gabriel... he tingut força goig en conèixer...

EN GABRIEL, *sorprès*

No tant com el que jo he tingut coneixent-la a vostè... Però a què ve això, Adriana?

L'ADRIANA

Me despedeixo de vostè, perquè qui sab quan ens tornarem a veure y...

EN GABRIEL, *mès sorprès*

Com s'entén?

L'ADRIANA, *absentment*

Men vaig d'aquesta casa potser per no tornarhi mai més.

EN GABRIEL

Vostè?

L'ADRIANA, *volent aparentar serenitat*

El destí ho vol així y contra'l destí no hi ha forces...

EN GABRIEL

Bé, però aon va?

L'ADRIANA

No ho ha sentit?... A casa la tia.

EN GABRIEL

Però això no pot ser!

L'ADRIANA

Qui pot privar-men?

EN GABRIEL

El séu germà.

L'ADRIANA

Si ho faig pera donarli una alegria!

EN GABRIEL

Això no ho digui. Vostè ja ho sab que, si sen va, en Jaume tindrà un disgust.

L'ADRIANA

S'equivoca, Gabriel.

EN GABRIEL

Y fins la Marí el tindrà l disgust... Ella no podrà acceptarho que vostè sen vagi, perquè fóra donarlin la culpa.

L'ADRIANA

La Marí potser sí que ho sentirà. Però no'l meu germà. Còm vol que ho senti, si encara no fa un quart que m'ha dit que aquí hi sobro jo o hi sobren ell y la Marí... No són pas ells els qui han d'anarsen.

EN GABRIEL

Quina manera de pendres les coses! Y de què ha vingut el dirli això?

L'ADRIANA

Vostè ho pregunta?... (*Ab dolor*): Per què vol martiritzarme més encara, Gabriel?

EN GABRIEL

Jo, pobre de mi?

L'ADRIANA

Que no l'hi han contat l'espectacle donat davant del Doctor Farreres?

EN GABRIEL

No sé res.

L'ADRIANA, *incrédula*

No sab res, y ell ha dit que venia a demanarme perquè vostè li havia aconsellat que's casés ab mi!

EN GABRIEL, *sorprès*

Si fa una pila de dies y mai més n'haviem parlat!

L'ADRIANA, *com si s'empenyés en donar una satisfacció*

Ell venia carregat de bons desitjos, més jo no puc acceptarlo... Jo, per força, no vui casarme.

EN GABRIEL

Així, doncs, no s'han posat d'acord?

L'ADRIANA

Vostè creu que era possible?...

EN GABRIEL

Si no sé cóm ha anat!... Però perxò vol anarsen de casa?... Deixiho córrer, Adriana,

deixiho córrer. Vagi a trasmudarse y no's mogui, que tot s'arreglarà una hora o altra.

L'ADRIANA

Tinc fet el determini, Gabriel... Vostè no ho sab lo que ha passat! Sort he tingut de la Marí! Sort n'he tingut d'ella, perquè mon germà ja tenia 'l braç enlaire pera pegarme.

EN GABRIEL

Mare de Déu!

L'ADRIANA

Vostè creu que jo puc continuarhi així? Li sembla que tinc de seguir an aquí, havent arribat an aquest extrem?

EN GABRIEL

No s'ho prengui així, dòna. Tot s'arreglarà...

L'ADRIANA, *ab sentiment*

Passihobé, Gabriel, passihobé...

EN GABRIEL

Però no vagi tant depressa... Parlemne bé, abans de pendre una resolució així...

L'ADRIANA

Es per demés.

EN GABRIEL

Vol dir que no hi ha medi?

L'ADRIANA

No n'hi ha ni pot havernhi.

EN GABRIEL, *ab bona fe*

Aveiam, aveiam... Ja s'hi ha pensat bé en que no li convé casarse?

L'ADRIANA, *no podentse resistir*

Ab qui vol que'm casi? Ab el doctor, ab un senyor que cau de vell, que'm pendria perque

als seus anys deu trobar a faitar qui li cuidi la casa?...

EN GABRIEL

Ab el doctor o ab un altre, què sé jo! La qüestió fóra que vostè's casés!

L'ADRIANA

Ab el primer que passi, no es cert?... (*No sabent dissimular el seu desengany*): Y vostè es aquell que tant alaba l'amor!

(*Desde aquest moment, en Gabriel comença a veure clar tot lo que passa dintre l'Adriana, dubtant, emperò, de que sigui per ell l'apassionament que endevina a través de les paraules d'ella, plenes de veemencia. Se la queda mirant bona estona, pensatiu, sorprès, afanyós de descobrir son estat d'ànim y nequitós per no compèndrel del tot*).

EN GABRIEL

Ah, però vostè encara's fa ilusions?

L'ADRIANA

Qui no sen fa poques o moltes?

EN GABRIEL, *ab voluntat, pregador, amable d'accent pera que ella'l cregui*

Doncs parli, Adriana, parli. Diguimho tot confiadament, com si parlés ab el seu confés. Si estima an algú, si està enamorada, tingui la franquesa de dirmeho, que jo, que sostinc que no es cap pecat l'estimar, aniré a buscar al galan anc que sigui a l'altra part del món.

L'ADRIANA, *emocionada*

Gabriell!

EN GABRIEL, *enardit per l'actitut de sumissió d'ella*

Ara jo voldria convertirme, com li diré jo?, voldria convertirme en un germà seu, o millor, en una germana, o encara millor, en una amiga, perquè vostè m'obris el seu cor y em contés les seves ansies. Perquè ara ja ho veig pel clar que vostè està enamorada. M'ho diu tot el seu posat, el seu mirar, la seva emoció desde que li he parlat d'aquestes coses... (*Ab gran prec*): Perquè no m'ho diu lo que li passa?

L'ADRIANA, *sense forces pera respondre lo que ell li pregunta*

Gabriell! Què'n treiem de fer volar les ales de la nostra fantasia, si estem condemnats a no alçar els peus de terra?

(*Pausa llarga. En Gabriel no deixa d'observar-la, intrigat. Ella, agitada, no sab aont fitar els ulls. Fa un esforç, se redreça, y diu ab sentiment*):

Gabriel... Com li deia abans, he tingut molt de gust en coneixel...

EN GABRIEL

Però que insisteix en anarsen?

L'ADRIANA

Sí... Jo no puc resistir més això que passa an aquí... Me declaro vençuda...

(*Li allarga la mà, y ell, efusivament, li extreny bona estona entre les seves. Per fi, com si li costés, sen desprèn*).

Passihobé, passihobé... Si no veig a ningú, faci el favor de despedirmen...

(*Sen va cap a la porta de l'esquerra, llençant abans una mirada an en Gabriel, que després allarga a tota l'escena. Ell, sobtadament, sembla dorarse compte de tot. Dubta, vacila, s'inquieta. Obre els ulls, que li creixen com si volguessin amararseli de llum pera aclarir el misteri. Súbitament se li esvaeix el dubte, y quan l'Adriana ja es a la porta la crida ple d'amor, vergonyós com un noi.*)

EN GABRIEL

Adriana!...

L'ADRIANA

Deixim estar, Gabriel, deixim estar...

EN GABRIEL

Escolti dues paraules... No sé si es una il·lusió que jo m'he fet sobtadament, o si es una certesa que'm torna la joventut que jo creia perduda ja per sempre... (*Fallantli valor pera dirho*): No ha pensat mai en mi?...

L'ADRIANA, *tapantse la cara, plena de sentiment, com si l'espantés la força de les paraules que ell diu*

Gabriell!...

EN GABRIEL, *esclatant*

Oh, sí, es cert!... Es cert!... (*Entusiasmantse per moments*): No m'he enganyat, no... Mai s'ha enganyat el meu cor, oi, Adriana?... Diguiho, diguiho, que'n tingui la seguretat perquè vostè mateixa me la dongui...

L'ADRIANA, *plorant d'emoció y d'alegra*
No puc... no puc...

EN GABRIEL

Ara hi veig clar, ara! Si he estat un... Si jo enlloc de passar el temps fent lo que he fet havia de preguntarme desseguida a mi mateix si l'estimava, y hauria vist que sí!

L'ADRIANA, *sense donarse compte de lo que diu*

Com ho vaig veure jo al fer la pregunta al meu cor!

EN GABRIEL, *entusiasmada, com un noi*

Quin cas! Quin cas més extraordinari aquest que veig, que toco, y que gairebé no comprend!

L'ADRIANA

Y jo! Y jo!

EN GABRIEL

Així nosaltres ens estimavem sense saberho!

L'ADRIANA, *apassionadament*

Jo sí que ho sabia, Gabriel!

EN GABRIEL

Y jo també, però no'm pensava que fos amor lo que per vostè sential... Me pensava que era no més una simpatia, una voluntat, una pena de mirarmela condemnada a veure estimar y no poder!

L'ADRIANA

Vostè va despertarme'l cor.

EN GABRIEL

Així, ab aquesta franquesa's parla, Adriana! Còm deu haver patit fins ara, sentintse esclatar aquesta passió y havent d'ofegarla, privantli que tregués florida. Y en mi, quin esclat tam

bé!... Tant que'm pensava haver viscut y no haverme trobat en aquest cas!

L'ADRIANA, *joiosa*

De veres, Gabriel?

EN GABRIEL

Si sento un formigor per tot el meu cos y un tremolor de mans y de cames, que semblo un noi!... Jo que'm reia den Pibernat!... Anem, anem a dirho a tothom!

L'ADRIANA, *plena d'intens goig*

Gabriel!

EN GABRIEL, *tremolantli la veu*

Adriana... Adriana... meva!

L'ADRIANA, *ab èxtasi*

Ah! quin goig!

EN GABRIEL

Anem, anem...

L'ADRIANA, *adonantse de la rosa que ha deixat al florer, agafantla*

La rosa del meu primer amor!

EN GABRIEL

Y del meu darrer!

(*L' Adriana, amorosa, besa la rosa y ab coqueteria se la coloca al pit. En Gabriel la contempla extasiat y s'hi va acostant, y després de fer com si no s'atrevís, li passa suau-ment el braç per la cintura. Se miren ab llarga mirada plena d'apassionament. Pausa*).

ESCENA DARRERA

ELS MATEIXOS, MÉS EN SENDO

(Se presenta en Sendo per l'esquerra, y al sorprendre an en Gabriel y a l'Adriana en la actitud indicada, se senya, fa'l distret ab molta naturalitat y sense mirarsels diu):

EN SENDO

Ja he avisat al Queló, Adriana...

L'ADRIANA, *molestada, vergonyosa, sentint que li hagin destorbat l'encís y separantse den Gabriel*

No, ja no cal, ara...

(En Sendo se la mira, després mira també an en Gabriel ab esguard de còmica compassió, s'hi acosta, li allarga la mà, y diu):

EN SENDO

L'acompanyo en el sentiment, don Gabriel...

EN GABRIEL, *amablement*

No n'hi ha per tant, Sendo...

EN SENDO, *ab gravetat*

Vui dir que li dono l'enhorabona, vaja...

EN GABRIEL

Gracies... *(A l'Adriana): Anem a veure an aquells...*

L'ADRIANA, *contenta com una criatura*
Anem...!

(Sen van per l'esquerra alegrament. En Sendo, clavat, se queda mirantlos, sense saber avenirsen, y recalcant les paraules diu):

EN SENDO

Avui sí que serà qüestió de dir un pare-nos-
tre pels que van errats...

*(Sen va cap al fons, mentres baixa'l teló ab
tota naturalitat, y s'acaba la comedia).*

Barcelona, Janer-Febrer de 1910.

ALTRES OBRES DE L'AUTOR

- QUAN L'AMOR HA ENCÉS LA FLA-
MA, comedia en tres actes. . . 2 ptes.
- L'ETERNA QUESTIÓ, pas de come-
dia 1 »
- VILACALMOSA ,farsa lírica en dos
actes, ab música del mestre
Carles Oró 1 »

BIBLIOTECA "DE TOTS COLORS"

	Pessetes
<i>La llàntia del odi</i> , tragedia en quatre actes, per Gabriele d'Annunzio.	2
<i>La fortuna boja</i> , comedia en quatre actes, per Joseph Morató.	2
<i>Papà ministre</i> , drama en tres actes, per Gerolamo Rovetta.	2
<i>¡Por!</i> comedia en un acte, per Felix Duquesnel. (agotada).	50
<i>Els mestres contistes</i> . Volum primer.	1
<i>La campana submergida</i> , rondalla escènica en cinch actes, per Gerhart Hauptmann.	2
<i>Les ales de cera</i> , comedia en dos actes, per Manel Folch y Torres.	1 50
<i>Cor delator</i> , monòlech, per Edgar Poe.	25
<i>L'assumpció de Hannele Mattern</i> , drama d'ensomni en dos actes, per Gerhart Hauptmann.	1 50
<i>Els pobres menestrals</i> , obra en tres actes, per Adrià Gual.	2
<i>Els mestres contistes</i> , Volum segon.	1
<i>Els picarols</i> , rondalla de l'Alsacia en tres actes, per Erckmann-Chatrion.	2
<i>Joventut de Princep</i> , comedia en cinch actes, per Wilehlm Meyer Forster.	2
<i>Gent d'ara</i> , comedia en dos actes, per Eduard Coca y Vallmajor.	1 50

<i>Un cop de vent</i> , pas de comedia per Joseph Morató	50
<i>Cavalleria Rusticana</i> , Escenes sicilianes, per G. Verga.	75
<i>Rosa Bernd</i> , drama en cinch actes, per Gerhart Hauptmann.	2
<i>L'honor</i> , topo en un acte, per Apeles Mestres.	50
<i>Els mestres contistes</i> . Volum tercer . . .	1
<i>La familia Rocamora</i> . drama en quatre jornades, per Pompeu Crehuet. . . .	2
<i>Un joch de cartes o Memorialistes ab lletra menuda</i> , sainet en un acte, per Manel Folch y Torres.	75
<i>Nit de neu</i> , drama en un acte, per Robert Bracco.	1
<i>Pèl de Panotxa</i> , obra en un acte, per Jules Renard	
<i>L'Agricultor de Xicago</i> , comedia en dos actes, per Gabriel Timmory . . .	1 50
<i>Gaziel</i> , poema lírich dramàtich en un acte, per Apeles Mestres.	1
<i>Les angunies del repòs</i> , comedia en tres actes, per Joseph Morató. . . .	2
<i>Edip Rey</i> , tragedia de Sòfocles.	2
<i>El malalt imaginari</i> , comedia en tres actes, de Molière.	2
<i>Flors y Violes</i> , dos actes de comedia, per Pompeu Crehuet.	1 50
<i>Les arrels</i> , drama en tres actes, de Joseph Morató	2

<i>La Cort de Lluís XIV</i> , drama histò- rich en cinch actes, de Victorià Sardou.	2
<i>La Rondalla del Amor</i> , Trilogia, de l'Apeles Mestres.	1
<i>Les bessones</i> , quadro de comedia, den Florenci Cornet.	75
<i>Reixes enfora</i> , drama en tres actes, den Manel Folch y Torres	2
<i>Scherzo</i> , comedia en un acte, de J. Pous y Pagés	75
<i>May se fa tard si el cor es jove</i> , come- dia en tres actes de l'Avelí Artís y Balaguer	2

Preu: 2 ptes.